

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 M.
PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO
2014–2018 M. PAŽANGA
IR IŠPLĖSTINIS VERTINIMAS**

2019 m. birželio 20 d.

Turinys

- Vertinimo tikslai ir uždaviniai
- Metodologija
- Finansinis Programos įgyvendinimas
- Programos prioritetų įgyvendinimas ir atsakymai į vertinimo klausimus
- Veiklos rezultatų plano įgyvendinimo (orientyrų pasiekimo) situacija
- Lietuvos kaimo tinklas
- Programos grynojo poveikio žemės ūkio maisto pramonės sektoriui bei kaimo plėtrai ekonometrinio vertinimo rezultatai

Vertinimo tikslai ir uždaviniai

Tikslai:

- Įvertinti Programos įgyvendinimo 2014–2018 m. pažangą (*įprastinis tikslas*)
- Nustatyti ir įvertinti Programos indėlį ir poveikį įgyvendinant „Europa 2020“ strategiją bei BŽŪP tikslus (*atlikti tarpinį Programos įgyvendinimo vertinimą*)

Taikyti metodai

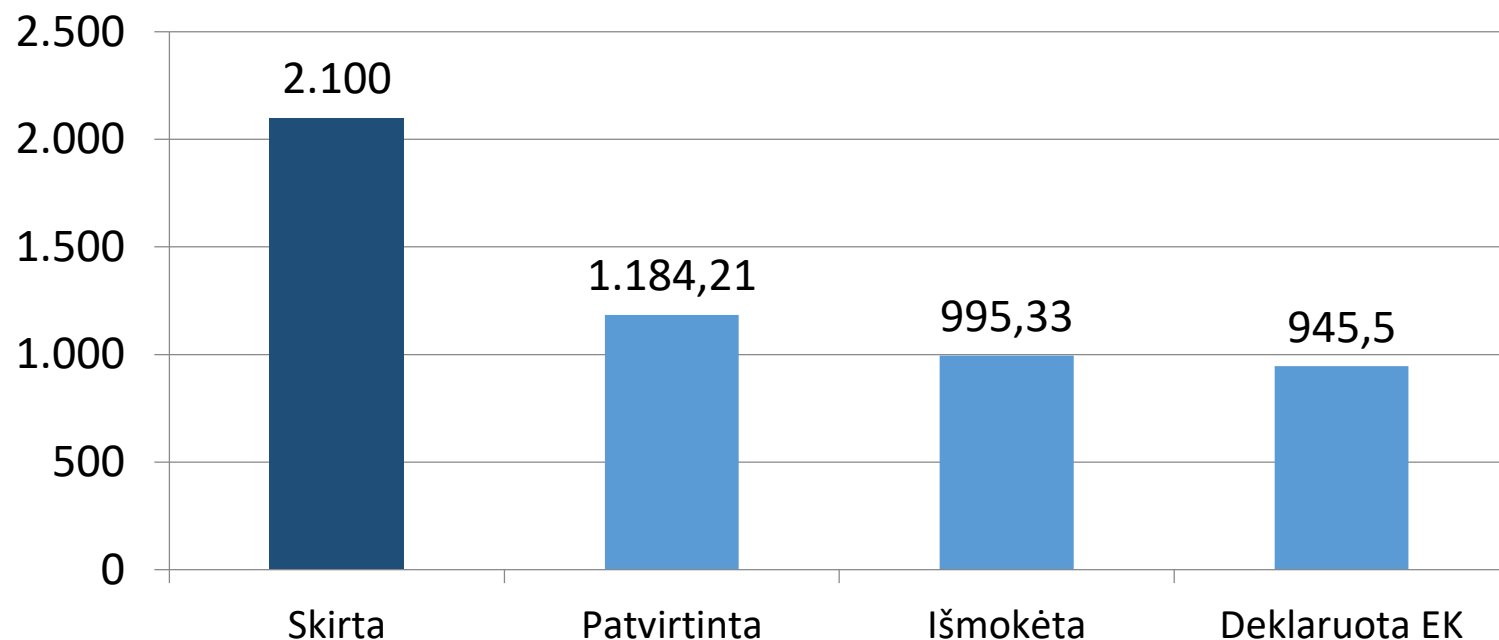
- Interviu su KPP priemonių kuratoriais
- Lietuvos kaimo tinklo narių apklausa
- Antrinių šaltinių (teminių vertinimų susijusių su KPP) apžvalga
- Kontrafaktinis poveikio vertinimas*
- Ekonometrinis modeliavimas

KPV ir ekonometrinis modeliavimas

- Tikrasis kontrafaktinis poveikio vertinimas, atliktas nebuvo dėl mikro lygio duomenų apie ūkius nepateikimo
  - *Todėl siekiant nustatyti veiklos sričių 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ ir 6.3 „Parama smulkiesiems ūkiams“ grynąjį poveikį ūkių produktyvumui naudoti agreguoti duomenys*
  - *Skaičiuojant grynąjį poveikį buvo sudarytos tikslinė ir kontrolinė grupės bei siekiant šių grupių palyginamumo neekonometriniu būdu kontroliuojamos trys savybės (ūkio tipas, ekonominis dydis, ŽŪN plotas) – sudaryta 112 kategorijų*
  - Paskutiniame etape pritaikytas dvigubo skirtumo analizės metodas (angl. *difference-in-difference*), pagal kurį tikslinė ir kontrolinė grupės lyginamos prieš ir po paramos gavimo. Grynasis intervencijos poveikis yra skirtumas tarp dviejų grupių prieš įgyvendinant intervenciją minus skirtumas tarp dviejų grupių įgyvendinus intervenciją kiekvienoje iš analizuotų kategorijų.
- Ekonometrinio modeliavimo poveikio vertinimas
  - Dalinės pusiausvyros makroekonominis modelis
  - Pagal EK rekomendacijas modeliuotos tik 2014-2018 m. laikotarpiu išmokėtos KPP lėšos, kurios galėjo prisidėti prie ekonomikos augimo. Dėl to įgyvendinus KPP realus poveikis bus didesnis nei prognozuojame, nes bus išmokėta daugiau lėšų.

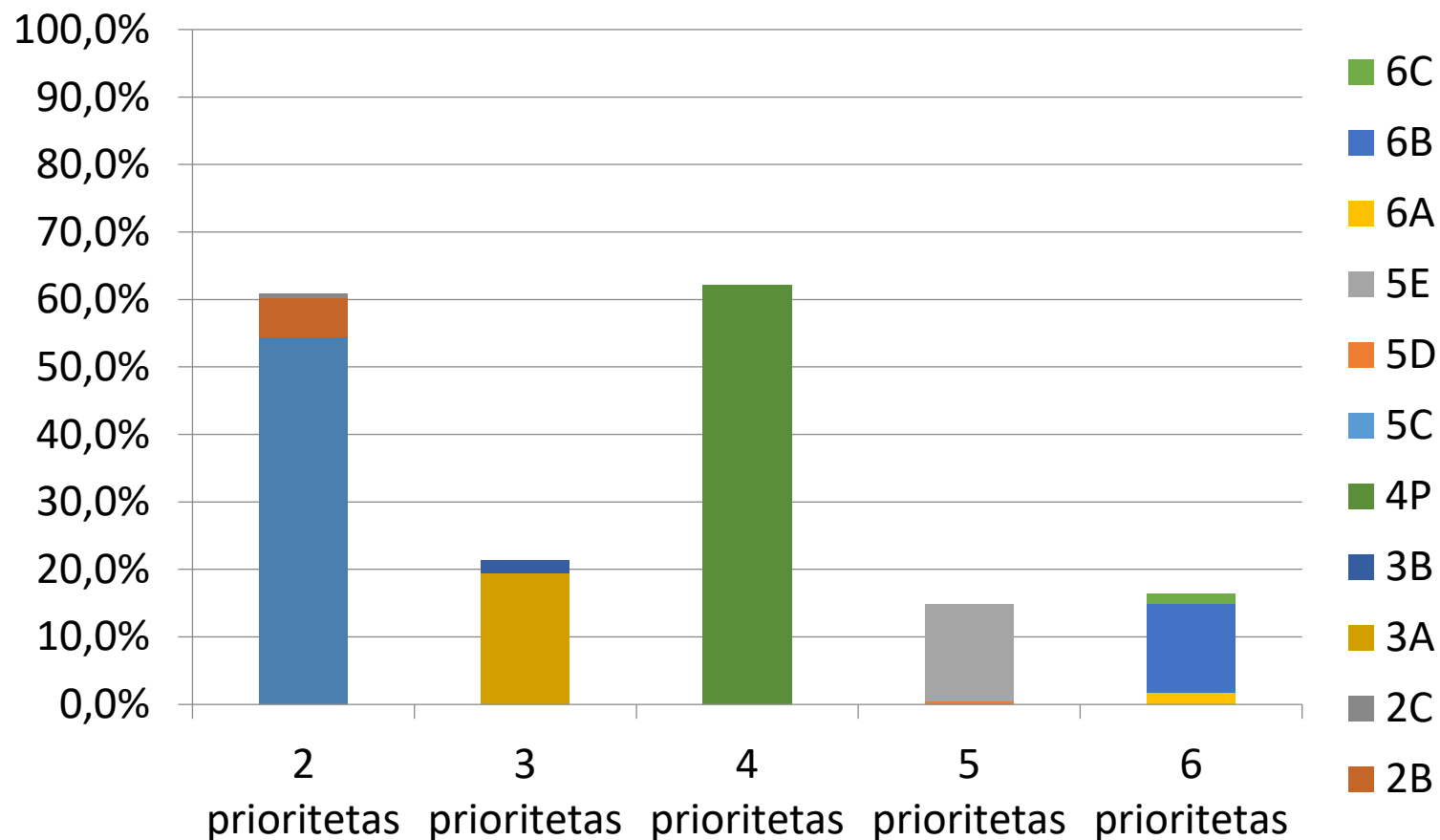
Finansinis Programos įgyvendinimas

- 2014–2020 m. Programai **skirta – 2,1 mlrd.** Eur (ES dalis – 1,633 mlrd. Eur).
- 2014–2018 m. laikotarpiu įgyvendinta:
  - patvirtintos paramos suma – **1.184,21** mln. Eur (56 proc. skirtos paramos),
  - išmokėtos paramos suma – **995,33** mln. Eur (47 proc. skirtos paramos);
  - Europos Komisijai deklaruota paramos suma – **945,5** mln. Eur (45 proc. skirtos paramos).

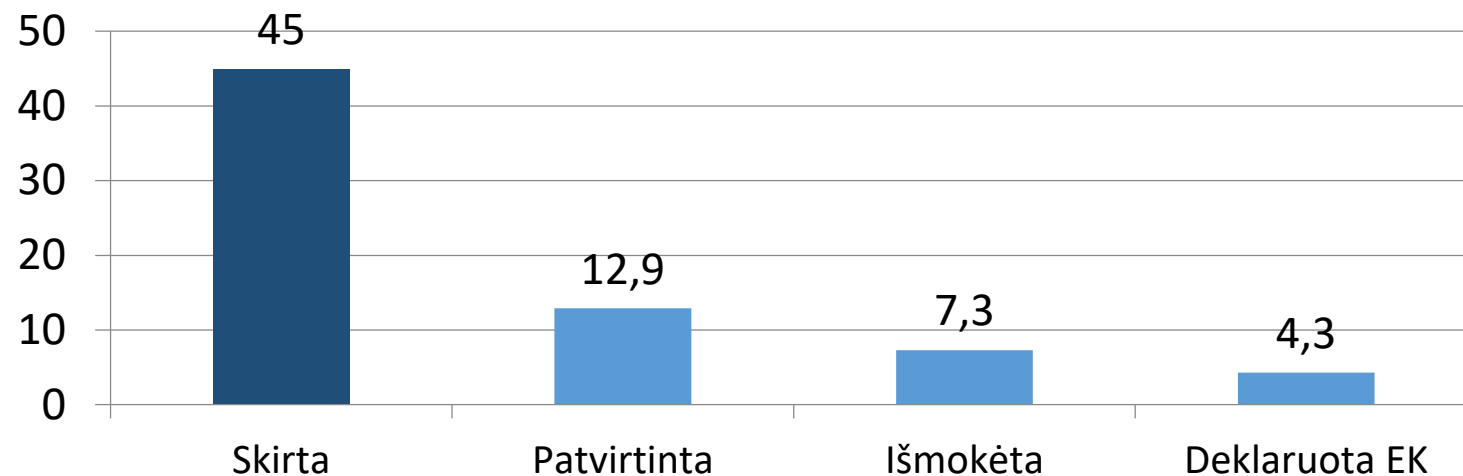
2014–2018 m. patvirtinta, išmokėta ir EK deklaruota parama ir dalis nuo bendrai Programai skirtos paramos (mln. Eur)

Programos prioritetų įgyvendinimas

- 2014–2018 m. pagal atskirus prioritetus išmokėtos paramos lėšos nuo visos prioritetui skirtos sumos
- Sunkiausiai sekasi įgyvendinti 5 prioritetą.
  - Iki 2018 m. pabaigos paramos lėšų nebuvo išmokėta tik pagal vieną TS – 5C (biodujų jėgainės)

P1 įgyvendinimas: Žinių perdavimo ir inovacijų žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinimas

1 Prioriteto 2014–2018 m. finansinis įgyvendinimas, mln. Eur

Pagrindiniai 2014–2018 m. pasiekimai:

- Lietuvoje pastaraisiais metais **didėja žemės ūkio išsilavinimą turinčių valdytojų skaičius** (2018 m. - 31.985, 19,4 proc.).
- Pagal turinį, **67 proc.** mokymų buvo įgyvendinti **aplinkos apsaugos tematika**. **6 proc.** – **socialinių perspektyvų tematika**. Pagal sektorių, **61 proc.** mokymų programų buvo skirti **žemės ūkio sektoriaus klausimams**. **6 proc.** – **miškininkystės sektoriaus klausimams**.
- Mokymai įgyvendinant šiuos projektus truko **1.763 dienas**, o juose dalyvaujančių skaičius siekė **6.186 asmenų**. Tačiau Programos intervencijos tik maža apimtimi prisidėjo prie mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimo, kadangi mokymų dalyviai sudaro **tik 4 proc.** 2023 m. siektino rodiklio.

Inovacijos ir novatoriški projektai (1 BVK ir 30 BVK)

- Inovacijų diegimas tiesiogiai skatinamas per M01, M02 ir M16 priemones, o joms skirta tik **4,38 mln. Eur (0,21 proc. visų viešųjų išlaidų)** - inovacijų skatinimo priemonėms nėra skiriamas labai didelis finansavimas.
- Buvo įgyvendinami **3.274 novatoriški projektai** susiję su 1A TS. Pagal priemones, kurios tiesiogiai prisideda prie TS įgyvendinimo buvo vykdomi **38 novatoriški projektai** (8 iš jų jau įgyvendinti). Bendras pagal šias priemones įgyvendinamų projektų skaičius siekia **1.685**. Likusieji **3.236** novatoriški projektai įgyvendinami pagal 4.1 ir 4.2 veiklos sritis.
  - Tačiau tie „novatoriški“ projektai, dažnai yra technologinio proceso tobulinimo, t. y. tiesiog įsigyjama įvairi žemės ūkio technika, todėl jų „novatoriškumas“ yra ribotas.

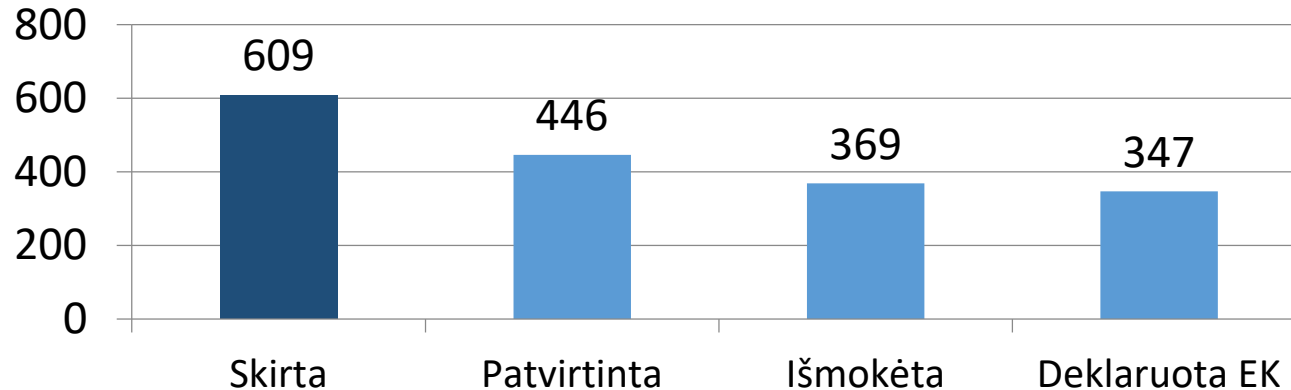
Veiklos sritis	Analizuotų projektų skaičius, kurie diegia inovacijas	Inovacijų skaičius	Partnersyčių inovacijų skaičius	Produkto (-ų), paslaugos (-ų) inovacijų skaičius	Technologinio proceso inovacijų skaičius	Organizacinių inovacijų skaičius
4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“	3.191	3.304	22	180	3019	83
4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą rinkodarą ir (arba) plėtrą“	37	54	0	13	36	5
16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“	5	5	2	0	2	1

Inovacijos ir novatoriški projektai (1 BVK ir 30 BVK)

- Iki 2018 m. pabaigos buvo patvirtinta **12 EIP projektų (7 įgyvendinami)**, kurie gali turėti reikšmingą poveikį Lietuvos žemės ūkio ir miškininkystės ekonominėms veikloms.
- Šių projektų poveikį, bus galima įvertinti tik po jų įgyvendinimo.

Projektas	Inovacijos potencialus mastas	Inovacijos svarba
„Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias biotechnologijas“	Visi Lietuvos gyvulininkystės ūkiai	Didelė
„Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“	Visi augalininkystės ūkiai	Didelė
„Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras Inovacijų vartai“	Visi ūkiai	Didelė
„Dirvos struktūros ir kokybės gerinimas (atstatymas), naudojant mikroorganizmus. Azoto junginių emisijos mažinimas, išsaugant augalų produktyvumą, naudojant naujos kartos mikroelementus“	Visi augalininkystės ūkiai	Vidutinė
„Konkurencingas ūkis“	Visi Lietuvos gyvulininkystės ūkiai	Maža
„Maumedžio, eglės, beržo ir juodalksnio plantacinių miškų veisimo ir priežiūros inovatyvių technologijų tobulinimas ir sklaida“	Mišku veisiami plotai	Maža
„Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės kryptingas diegimas intensyvaus ūkininkavimo sąlygomis“	Visi augalininkystės ūkiai	Maža

P2 Įgyvendinimas: Žemės ūkio konkurencingumas ir tvarus miškų valdymas

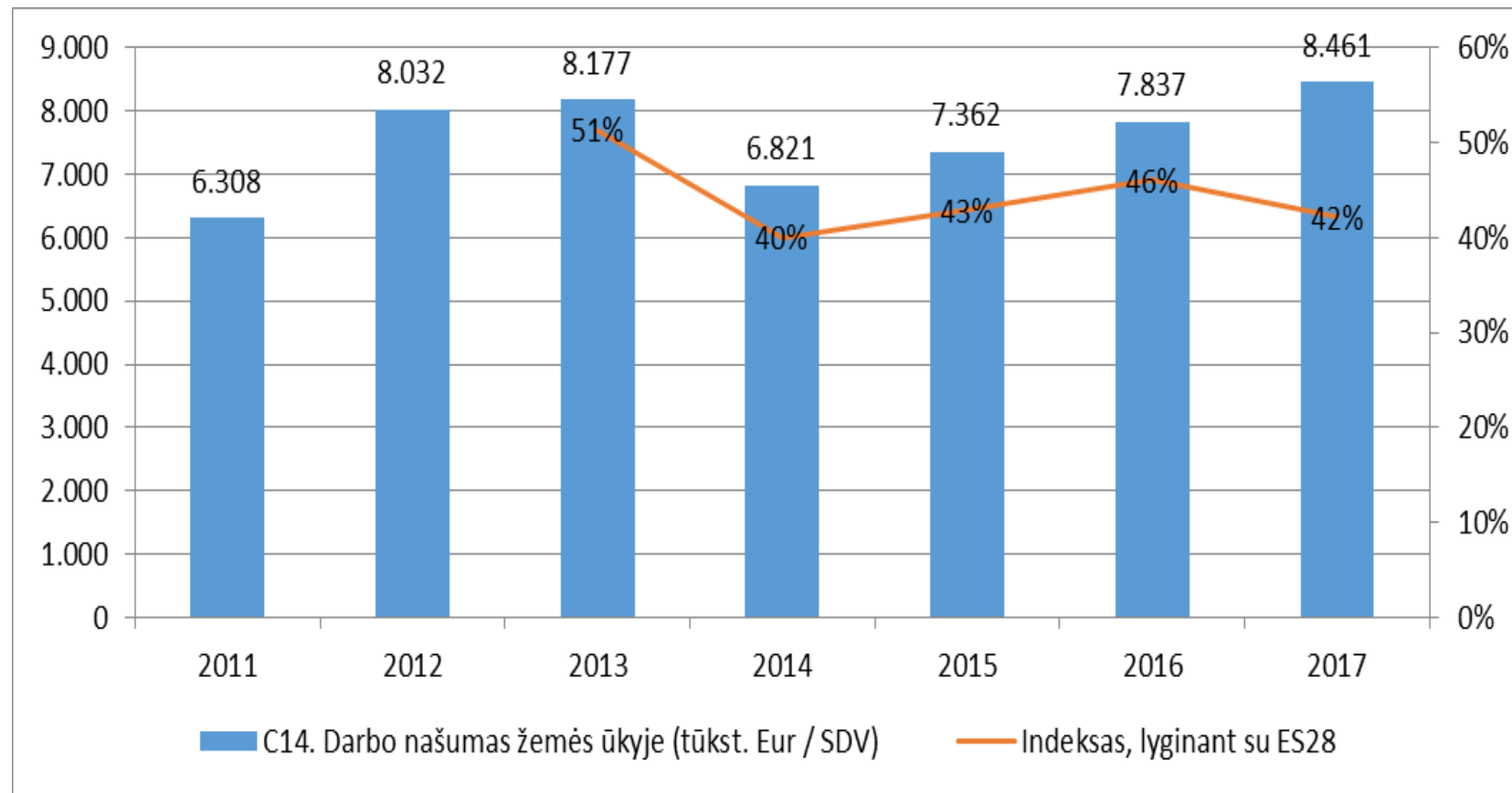
2 Prioriteto 2014–2018 m. finansinis įgyvendinimas, mln. Eur

Pagrindiniai 2014–2018 m. pasiekimai:

- Parama pasinaudojo **3.379 žemės ūkio valdos**, iš kurių **2.918** investicijomis į žemės ūkio valdų modernizavimą, o **461** – jaunųjų ūkininkų įsikūrimui. Paremti **2.385 smulkūs ūkiai**, siekiant jiems sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti rinkoje (iš jų, **naujai paremti 698 smulkūs ūkiai**).
- Buvo vykdomos investicijos į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra susijusią infrastruktūrą. Įgyvendinti **161 žemės ūkio vandentvarkos** projektai ir **14 miškų infrastruktūros gerinimo** projektų, susijusių su kelių įrengimu.
- Įgyvendintas **49 projektas**, skirtas **miškininkystės technologijų diegimui**.
- Buvo įgyvendinami **7 projektai**, kuriais kuriamos **EIP veiklos grupės ir vystoma jų veikla**, ir **7 projektai**, kuriais skatinamas **smulkių ūkių bendradarbiavimas** (užbaigti 5 projektai).
- Įgyvendinus miško kirtimo, apvaliosios medienos ir medienos biokuro technologijų diegimui skirtus projektus **sukurta 51 darbo vieta**.

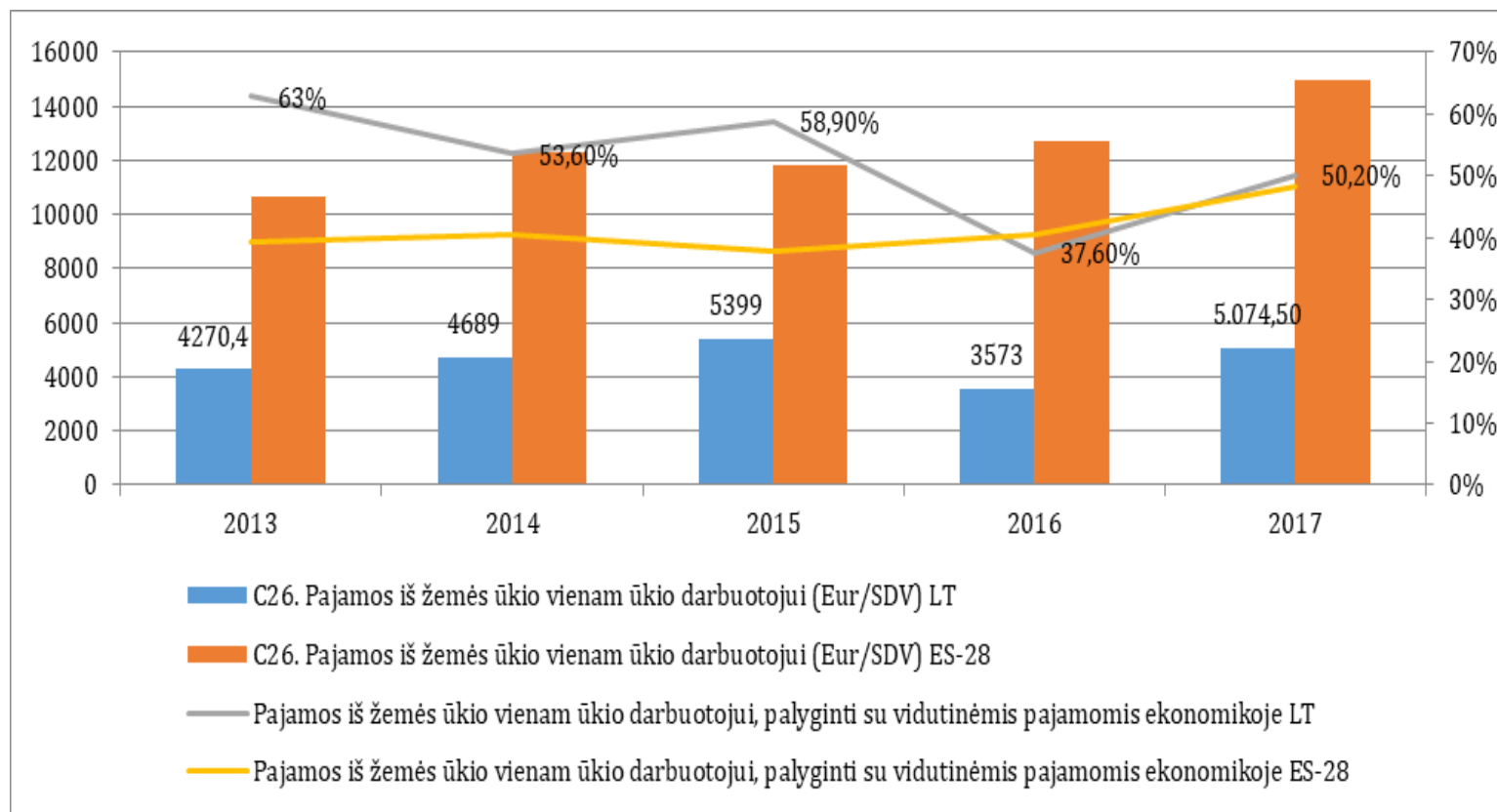
Darbo našumas žemės ūkyje (4 BVK)

- 2011–2017 m. laikotarpiu darbo našumas žemės ūkyje vienam sąlyginiam darbuotojui **padidėjo nuo 6.308 Eur iki 8.461 Eur, t. y. 34 proc.** Visgi, darbo našumas žemės ūkio sektoriuje išlieka reikšmingai mažesnis, nei darbo našumas kitose ekonominėse veiklose.

Pajamos iš žemės ūkio (4 BVK)

- Lyginant ūkio darbuotojų gaunamas pajamas su vidutiniu darbo užmokesčiu kitose ekonominėse veiklose, matyti, kad iš žemės ūkio gaunamos pajamos Lietuvoje 2017 m. sudarė apie **50,2 proc.** vidutinių kitose ekonomikos veiklose gaunamų pajamų.
- **Paskatos dirbi žemės ūkyje**, lyginant su kitais ekonomikos sektoriais, nuo 2013 m. **mažėjo**, kadangi net ir reikšmingai nepasikeitus pajamoms vienam ūkio darbuotojui iš žemės ūkio, kitose ekonominėse veiklose pajamos augo sparčiau.

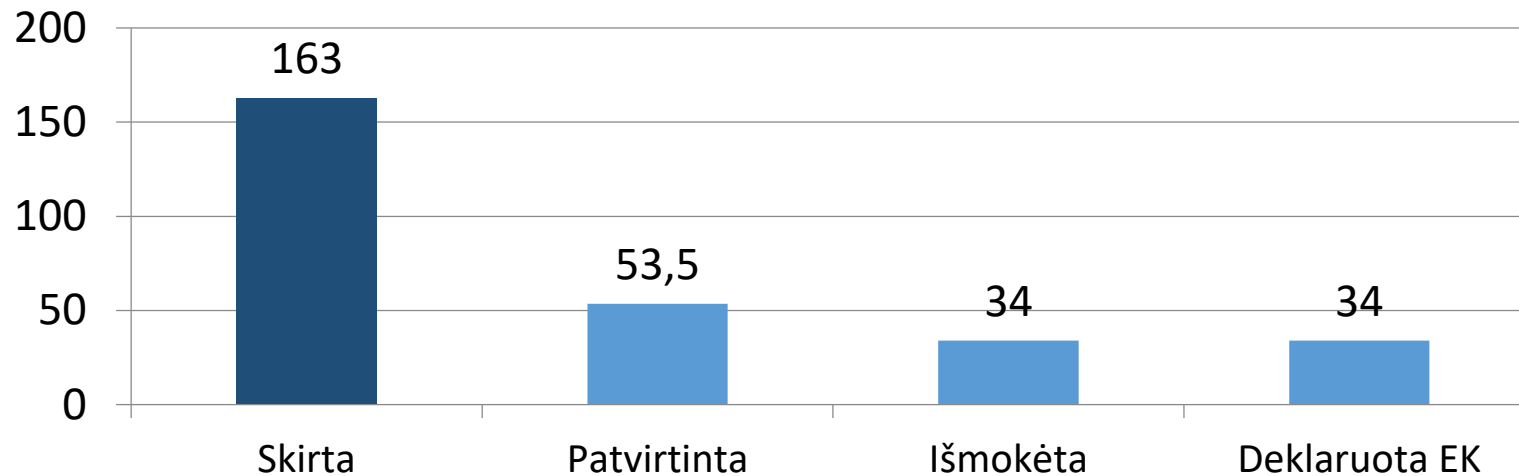

Paramą modernizavimui gavusios žemės ūkio valdos (4 BVK)

- **2.918** paremtų žemės ūkio valdų sudarė **10 proc. visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų**, kurių ekonominis dydis yra **didesnis nei 8 tūkst. Eur.**
- Vertinant pagal jų ekonominį dydį, **65,1 proc.** paremtų žemės ūkio valdų buvo smulkūs ir vidutiniai ūkiai, kurių ekonominis dydis (8-50 tūkst. Eur), *tačiau...*
  - 2014–2018 m. paramą ūkių modernizavimui gavusių ūkių **vidutinis ekonominis dydis siekė 120 tūkst. Eur** ir lyginant su 2014–2016 m. (64 tūkst.) išaugo beveik dvigubai.
  - Padaugėjo paremtų labai didelių ūkių dalis nuo 14 proc. iki 25 proc.
- Taigi 2016–2018 m. buvo remiami dvigubai didesni ūkiai nei 2014–2016 m.
- Dėl 4.1 ir 6.3 veiklos sričių įgyvendinimo 2015–2016 m. „žemės ūkyje sukurtos vertės pokytis paremtuose ūkiuose vienam sąlyginiam darbuotojui (Eur/SDV)“ **2017 m. siekė 6.031 Eur**, t. y. paremtuose ūkiuose vienas darbuotojas vidutiniškai sukūrė 6.031 Eur daugiau bendrosios produkcijos, nei būtų sukūręs be Programos intervencijos.

P3 įgyvendinimas:

Maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimas

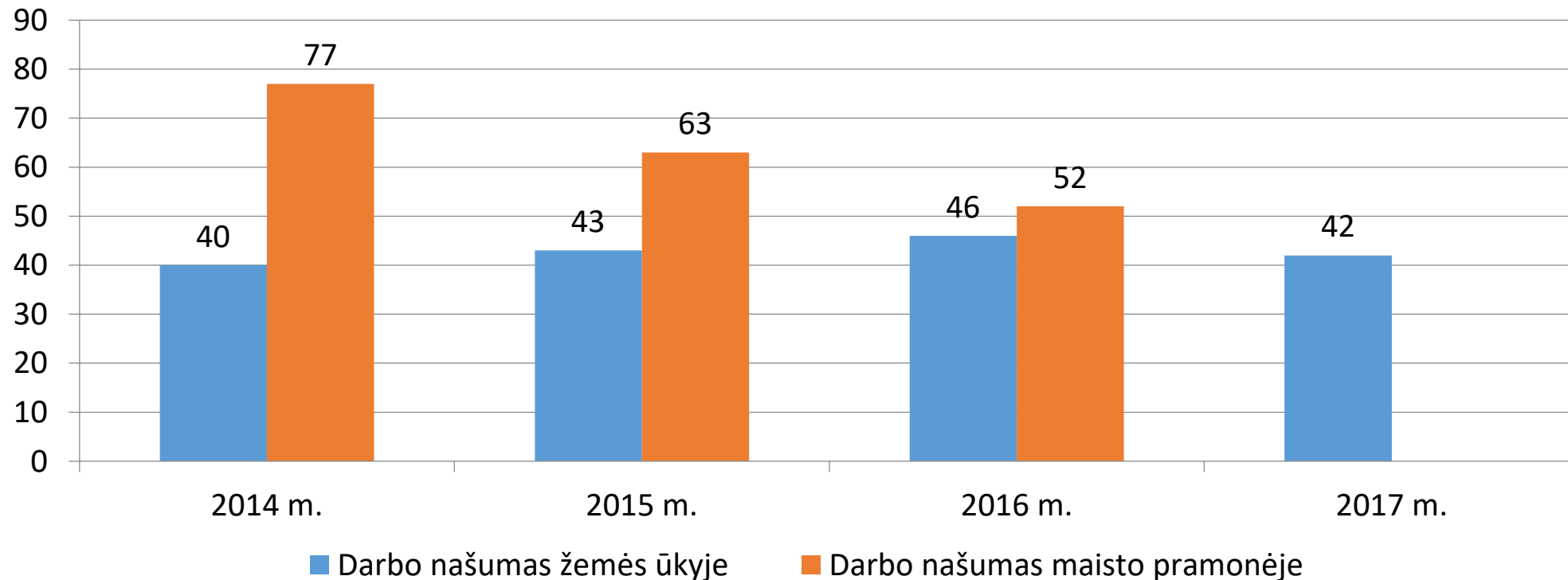
3 Prioriteto 2014–2018 m.
finansinis įgyvendinimas,
mln. Eur

Pagrindiniai 2014–2018 m. pasiekimai:

- Paramą **dalyvavimui kokybės sistemose** gavo **241 žemės ūkio valda**, iš kurių, 162 įgyvendino tęstinius ankstesnio programavimo laikotarpio įsipareigojimus.
- Buvo užbaigti **54 projektai**, kuriems skirta parama **investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą** žemės ūkio valdose. Daugiausia projektų buvo įgyvendinta augalininkystės produktų perdirbimo ir rinkodaros sektoriuje.
- **582 valdos**, kurių savininkams buvo kompensuotos draudimo įmokos, gavo paramą dalyvavimui **rizikos valdymo sistemose**. Apdraustų pasėlių ir augalų plotas sudarė **2,5 proc.** viso ariamosios žemės Lietuvoje ploto, o apdraustų gyvūnų mastas siekė tik **3,39 proc.** visų šių rūšių gyvūnų Lietuvoje.

Darbo našumas maisto pramonėje, lyginant su ES vidurkiu, proc. (6 BVK)

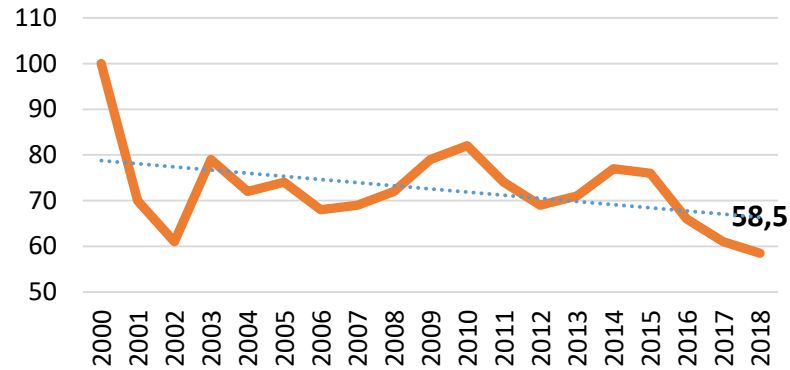
- 2016 m. **darbo našumas Lietuvos maisto pramonėje**, matuojamas kaip vieno sąlyginio darbuotojo per metus sukuriama pridėtinė vertė, siekė 36,9 tūkst. Eur ir sudarė 52 proc. ES vidurkio
- Tačiau darbo našumas Lietuvos maisto pramonėje kasmet augo tik neženkliai, o ES lygmeniu augimas buvo spartesnis nei Lietuvoje, todėl darbo našumą Lietuvos maisto pramonėje skaičiuojant nuo ES vidurkio, pastebimas rodiklio mažėjimas

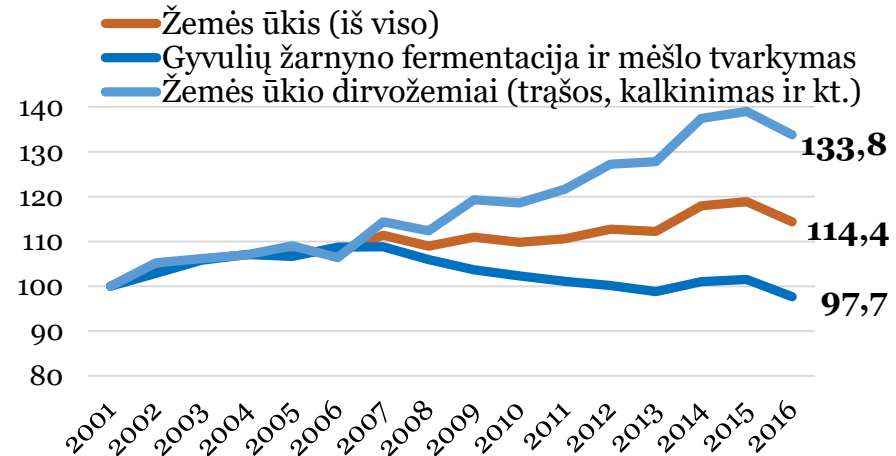

4P-5P svarba: Žemės ūkio neigiami išoriniai padariniai

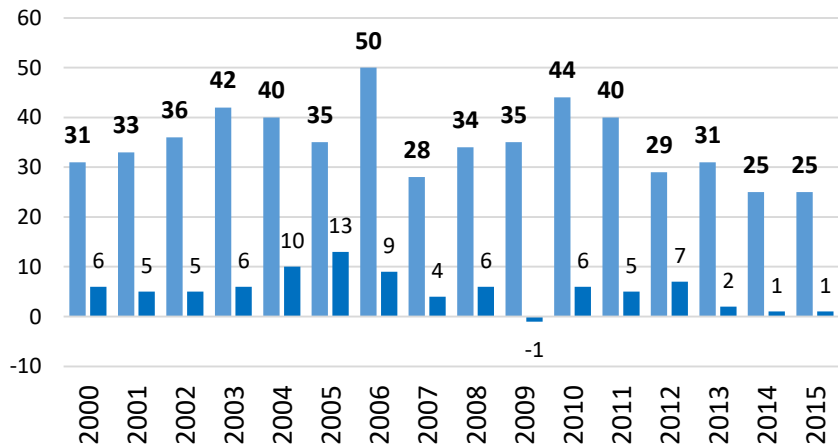
Kaimo paukščių* populiacijų indikatorius (2000=100)

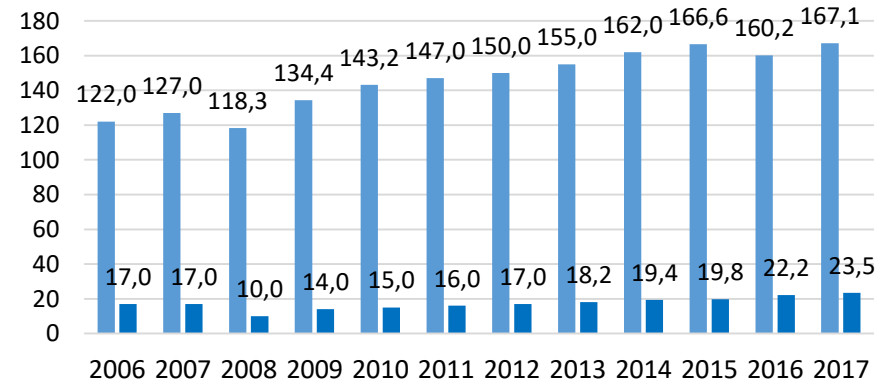
ŠESD dinamika (2001 m. =100)

Balansas dirvožemyje (kg/ha): Azoto Fosforo

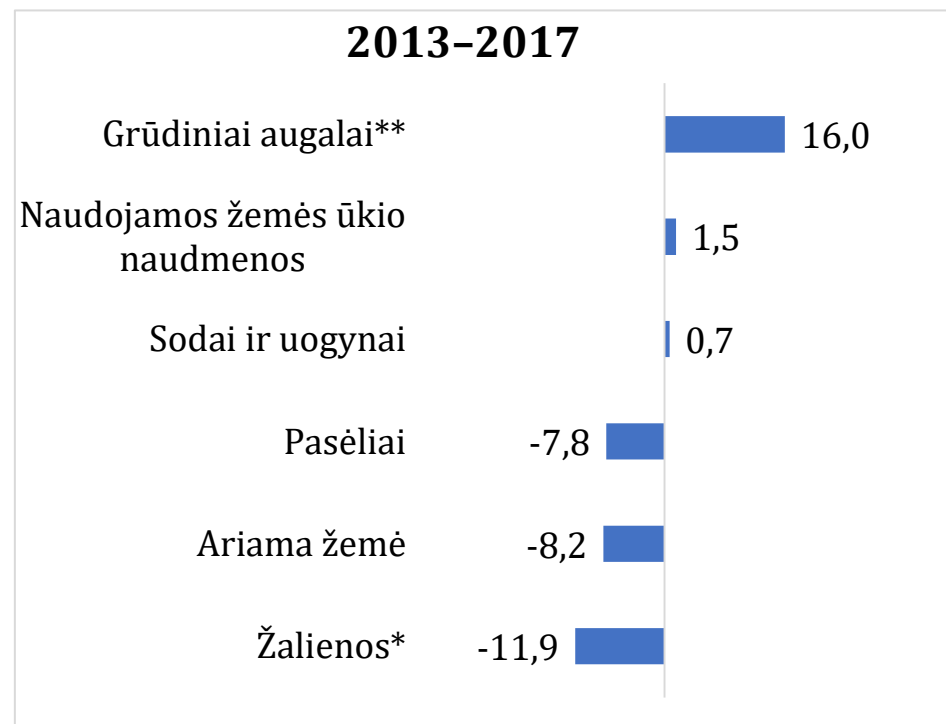
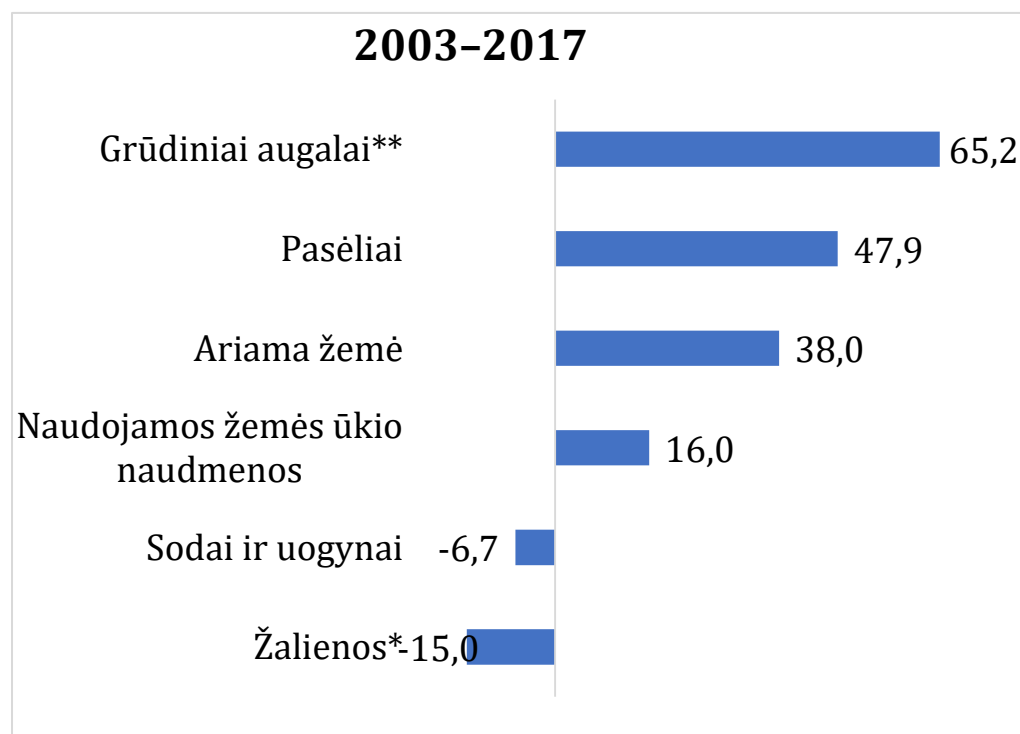
Suvargota tūkst. t: Azotinių trąšų Fosforinių trąšų

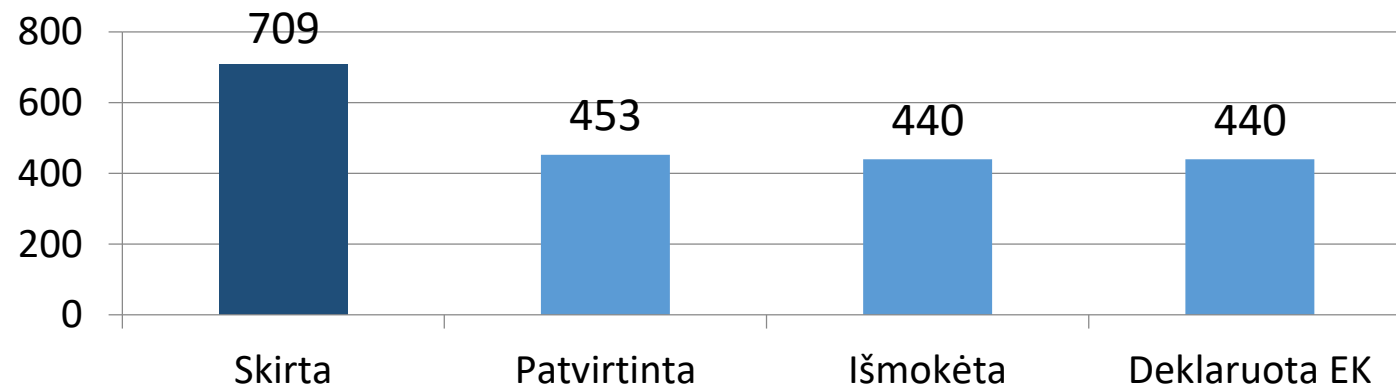
*su agrariniu kraštovaizdžiu, žemės ūkio naudmenomis ir žemės ūkiu tiesiogiai ir netiesiogiai ekologiškai susijusius paukščius, paukščių rūšis (angl. „farmland birds“)

Žemės ūkyje naudojamos žemės plotų pokytis (8 BVK)

- Per pastaruosius penkiolika metų **labai padidėjo intensyviai naudojami plotai** – ariamos žemės plotas (daugiau nei trečdaliu), pasėlių plotas (beveik pusantrą karto), o grūdinių augalų (beveik dviem trečdaliais). Atvirkščiai, **ekstensyviau naudojami daugiamečių žolynų plotai** (pievų, ganyklų ir daugiamečių žolių) **sumažėjo šeštadaliu**.
- Programos įgyvendinimo laikotarpiu daugiamečių žolynų plotų proporcija **sumažėjo 5,2 proc.** punktu, o grūdinių augalų ir rapsų proporcija **padidėjo 15,3 proc.** punkto.

P4 įgyvendinimas: Aplinkosauga – biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio gerinimas

4 Prioriteto 2014–2018 m. finansinis įgyvendinimas, mln. Eur

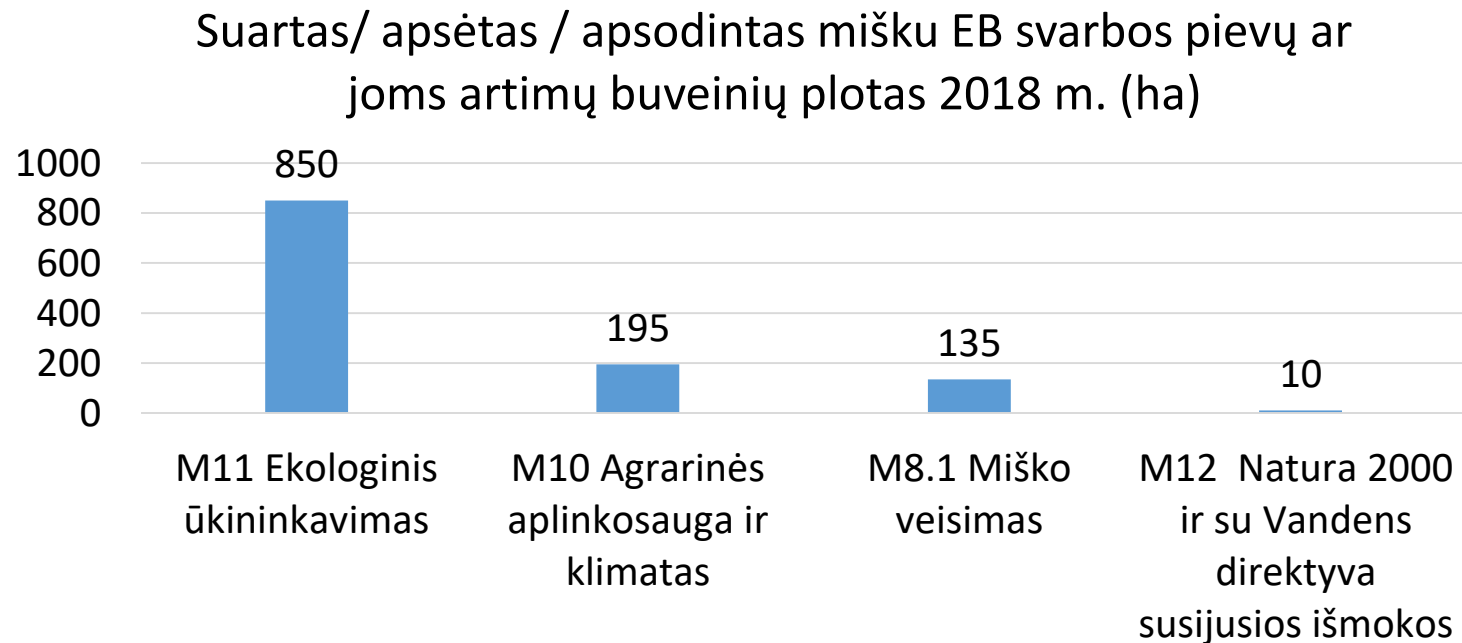
Pagrindiniai 2014–2018 m. pasiekimai:

- 2018 m. reikšmingai padidintas 4 prioritetui skiriamas finansavimas nuo 578 mln. Eur iki 709 mln. Eur.
- Prioriteto mastu pasiekta finansinio įgyvendinimo pažanga buvo didelė – panaudota daugiau kaip pusė visam laikotarpiui skirtos paramos.
- Įgyvendinti 9 projektai, skirti maldinės nendrinukės išsaugojimui skirtoms investicijoms.
- Paremta 42 miško valdos, kuriose įgyvendinti prevenciniai ir miško atkūrimo veiksmai 627 ha plote.
- Įgyvendinti 389 projektai, skirti miško ekosistemų atsparumo ir aplinkosauginės vertės didinimui 6.430 ha plote.
- Paremta daugiau nei 2,2 tūkst. žemės ūkio veiklos subjektų valdų ir 197,9 tūkst. ha, kur vykdomas ekologinis ūkininkavimas.
- Paremta 4 tūkst. valdų (27,5 tūkst. ha), kuriose buvo vykdomos ekologinio ūkininkavimo veiklos. Pagal „Natura 2000“ paremtas miško paskirties žemės plotas sudarė 7 tūkst. ha
- Paramą gavo beveik 79 tūkst. valdų (1,28 mln. ha), esančių didelių gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių turinčiose vietovėse.

Biologinės įvairovės kintamieji (8 BVK)

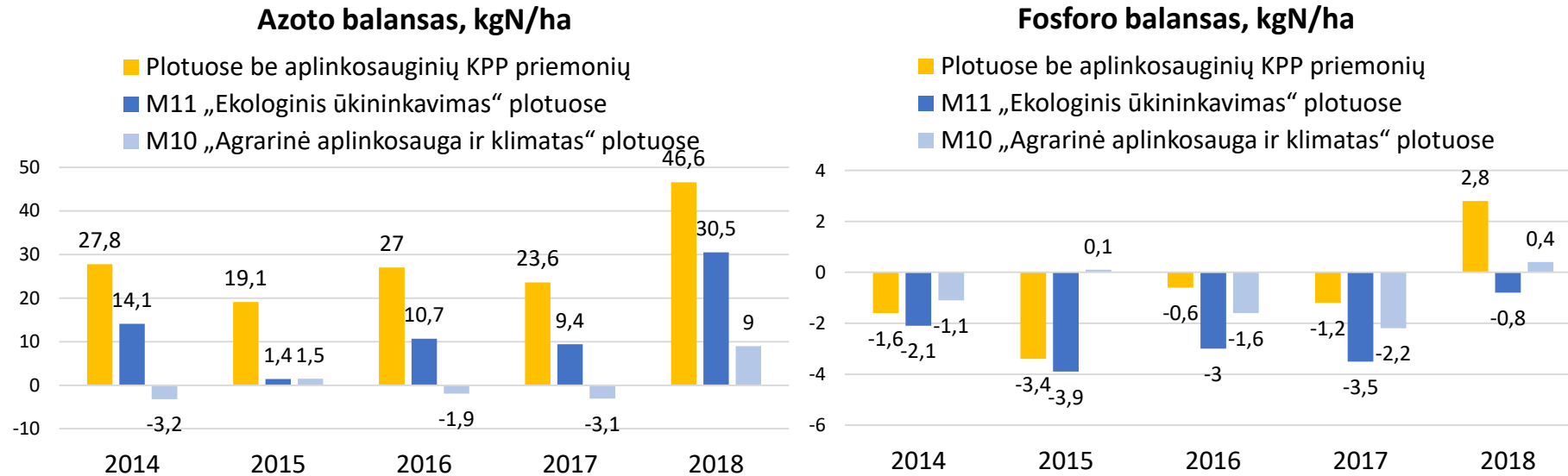
- **Paukščių populiacijos indeksas** (FBI) dinamika rodo, kad nuo 2000 m. Lietuvoje laukinių paukščių populiacija žemės ūkio naudmenose nuolat mažėjo.
- Neigiama tendencija (nors ir sulėtėjusi) rodo, kad biologinės įvairovės būklė žemės ūkio naudmenose pastebimai pablogėjo, o ūkininkavimo aplinka išlieka nepalanki paukščiams ir apskritai žemės ūkio biologinei įvairovei.
- **Kaimo paukščių populiacijų indeksu** (KPPI), Lietuvoje nustatytas lėtai progresuojantis paukščių populiacijos nykimo procesas.
- Tai rodo ženklų biologinės įvairovės žemės ūkio naudmenose būklės pablogėjimą.
- 2014–2018 m. laikotarpiu didelės gamtinės vertės ūkininkavimo, kuris pasižymi savybėmis, prisidedančiomis prie biologinės įvairovės išsaugojimo arba saugomų rūšių ir buveinių palaikymo, teritorijų plotas **išaugo 1,1 procentinio punkto**.
- Pagal M08, M10 ir M11 priemones paremtas plotas, kuriame vykdytos biologinės įvairovės išsaugojimo ir kraštovaizdžio apsaugos veiklos, 2018 m. sudarė **10,4 proc.** viso Lietuvoje esančio ŽUPŽ ir beveik **0,7 proc.** miškų ploto. Tai rodo, kad Programos indėlis į biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio saugojimą buvo reikšmingas.
- Labai aukšta biologinės įvairovės apsauga pagal M10 priemonę buvo užtikrinta **4 590 ha plote**.
- **1 600 ha** EB svarbos pievų ir joms artimų buveinių buvo sunaikinta (suarta arba apsodinta mišku) pagal Programos priemones remiamuose plotuose.

2014–2018 m. 1 600 ha KPP remiamų plotų sunaikintos EB svarbos natūralios buveinės

Duomenų šaltinis – KPP 2014–2020 įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais. Aplinkos apsaugos politikos centras. Vilnius, 2019 m

Vandentvarkos gerinimas (9 BVK)

Vertinant pagal nitratų koncentraciją, gėlo vandens kokybė Lietuvoje yra pastebimai geresnė nei vidutiniškai ES. Tačiau Lietuvoje 2014–2017 m. vandens kokybė blogėjo.

M10 bei M11 priemonių įgyvendinimas azoto perteklių dirvožemyje sumažino apie 1,6 kg N/ha (6 proc.), tuo tarpu fosforo balansui poveikio visai neturėjo.

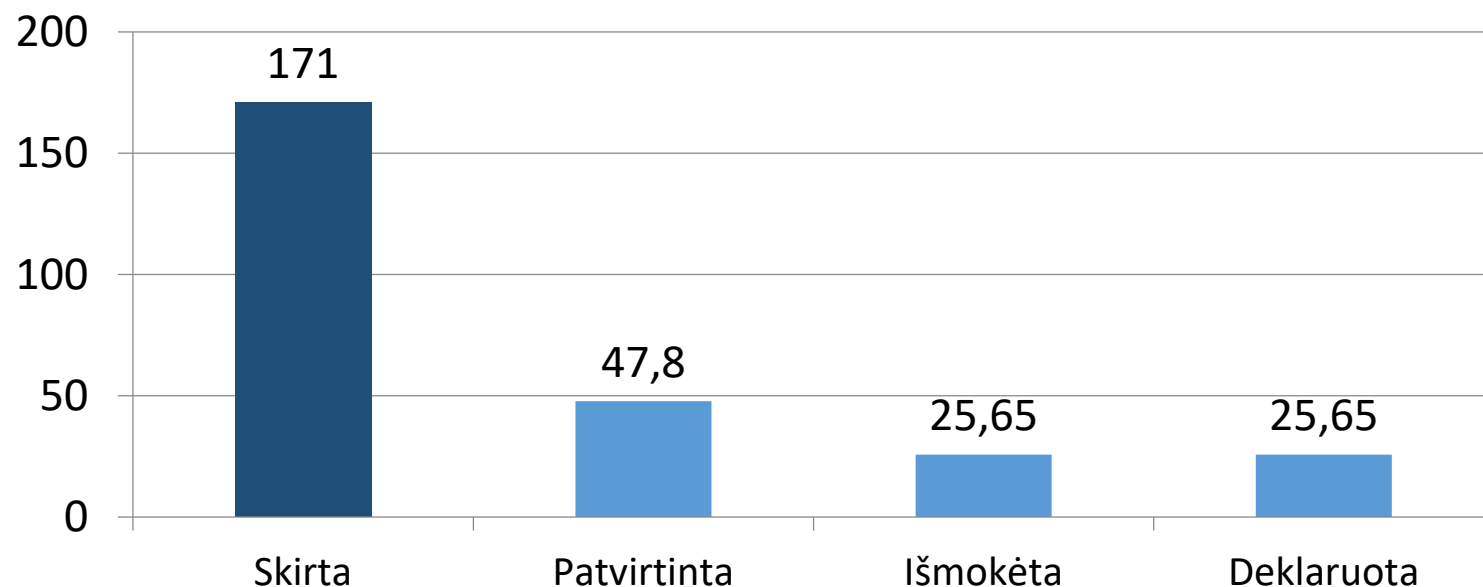
Nitratų koncentracijų pokyčių gėlo vandens telkiniuose dėl Programos aplinkosauginių priemonių įgyvendinimo nenustatyta.

Nustatyta kad, dalis KPP aplinkosauginių priemonių įgyvendinama baseinuose, kuriuose nitratų koncentracijos yra nedidelės ir taršos mažinimo poreikio nėra. Dėl šių priežasčių aplinkosauginių priemonių potencialas sumažinti nitratų koncentracijas paviršinio vandens telkiniuose yra nedidelis.

Dirvožemio erozijos prevencija ir dirvožemio valdymo gerinimas (10 BVK)

- 2014–2018 m. **žemės ūkio kultūrų plotas erozijai jautriose teritorijose padidėjo 11 proc.**, o jų dalis bendrame deklaruotame žemės ūkio kultūrų plote padidėjo beveik **0,9 proc. punktu**, t. y. nuo 11,5 iki 12,4 proc.
- Per šį laikotarpį Lietuvoje **erozija iš žemės ūkio plotų galėjo išaugti** nuo 5,4 iki 5,8 mln. t, t. y. **apie 8 proc.**
- Siekiant dirvožemio kokybės išsaugojimo paremtas **236.792 ha** plotas.
- Pasinaudojant M10 priemone, per metus gali būti išsaugoma **apie 48 tūkst. t** dirvožemio, kas sudaro mažiau nei 1 proc. nuo bendro dėl vandens erozijos prarandamo dirvožemio kiekio. **Priemonės poveikis vandens sukeliama erozijai mažinti labai menkas** dėl mažos paremto ploto dalies erozijai jautriose teritorijose – 3 proc. nuo bendro 2018 m. deklaruoto žemės ūkio ploto erozijos paveiktose teritorijose.

P5 įgyvendinimas: Efektyvus išteklių naudojimas

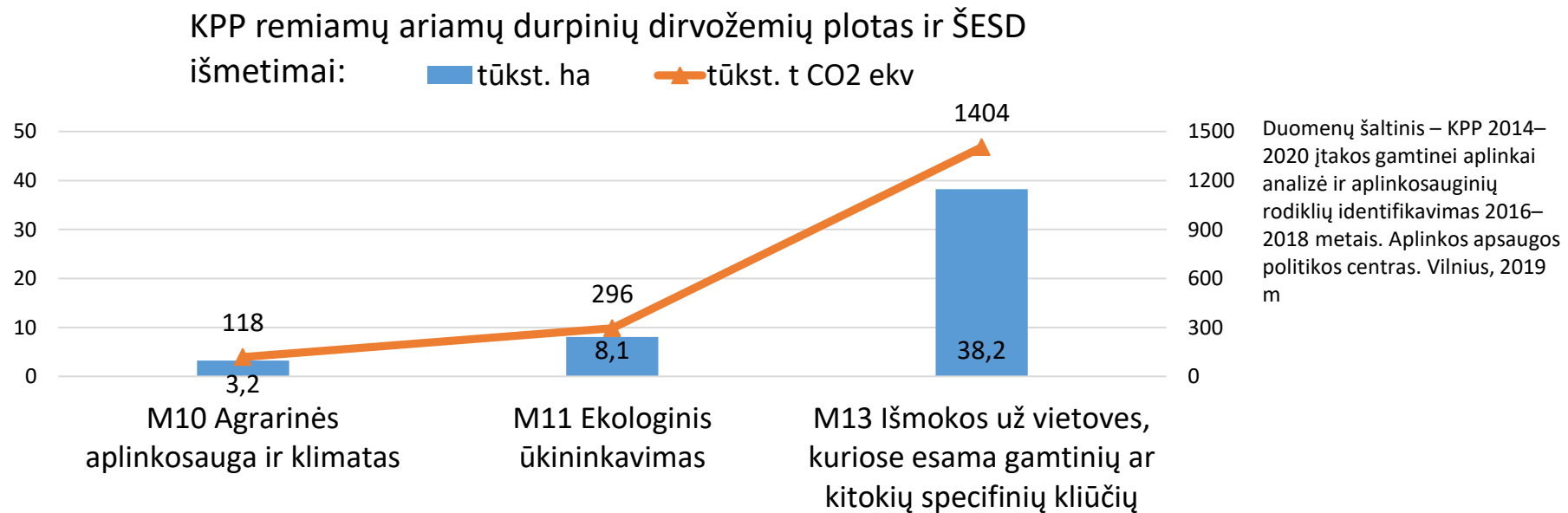
5 Prioriteto 2014–2018 m.
finansinis įgyvendinimas,
mln. Eur

Pagrindiniai 2014–2018 m. pasiekimai:

- Paremtos **2.232 paraiškos**, pagal kurias tiesiogiai vykdomos veiklos **31.258 tūkst. ha plote prisideda prie ŠESD** (šiltnamio efektą sukeliančių dujų) **kiekio mažinimo**.
- Paremtos **440 valdos**, kurios naujai įveisė mišką daugiau kaip **2,4 tūkst. ha plote**. Tokiu būdu prisidėta prie anglies dvideginio sekvestracijos miško paskirties žemėje.
- Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame tiesiogiai buvo vykdomos **su anglies sekvestracija ir išsaugojimu susijusios valdymo sutartys, siekė 40.302 ha**. Paremtų valdų skaičius – **831**.

Priemonių poveikis durpiniuose dirvožemiuose

- Ariamuose durpiniuose dirvožemiuose įrengus pievas, būtų galima ženkliai **sumažinti metinį ŠESD išmetimą**.
- Be to, **organinės anglies praradimai pagal M11 „Ekologinis ūkininkavimas“ priemonę remiamuose ariamuose dirvožemiuose** gali siekti iki 76,3 tūkst. t per metus ir viršyti ekologinio ūkininkavimo teigiamą naudą kaupiant dirvožemio organinę anglį mineraliniuose dirvožemiuose.

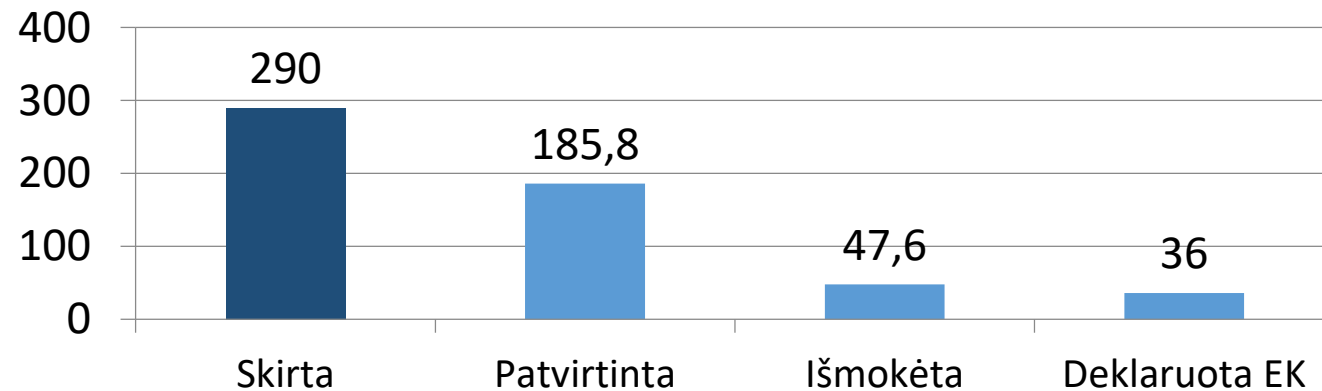
Anglies dioksido išlaikymas ir sekvestracijos žemės ūkyje bei miškininkystėje skatinimas (15 BVK)

- Paremtas žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame tiesiogiai prisidedama prie anglies dioksido sekvestracijos ir išlaikymo sudarė **1,85 proc.** bendro Lietuvoje registruoto žemės ūkio ir miškininkystės paskirties ploto.
- ES paramos lėšomis įveistas miškas, kuriame tiesiogiai prisidedama prie anglies dioksido sekvestracijos, sudarė **1,4 proc.** viso miškingo žemės ploto šalyje.
- Programos poveikis anglies dioksido sekvestracijai siekė **68,35 tūkst. t CO₂ ekvivalento**, o per visą vertinamąjį laikotarpį (2015–2018 m.) – **182,9 tūkst. t CO₂ ekvivalento sutaupytą ŠESD emisijų**.

P6

Įgyvendinimas:

Ekonominės ir socialinės plėtros skatinimas ir infrastruktūros gerinimas kaimo vietovėse

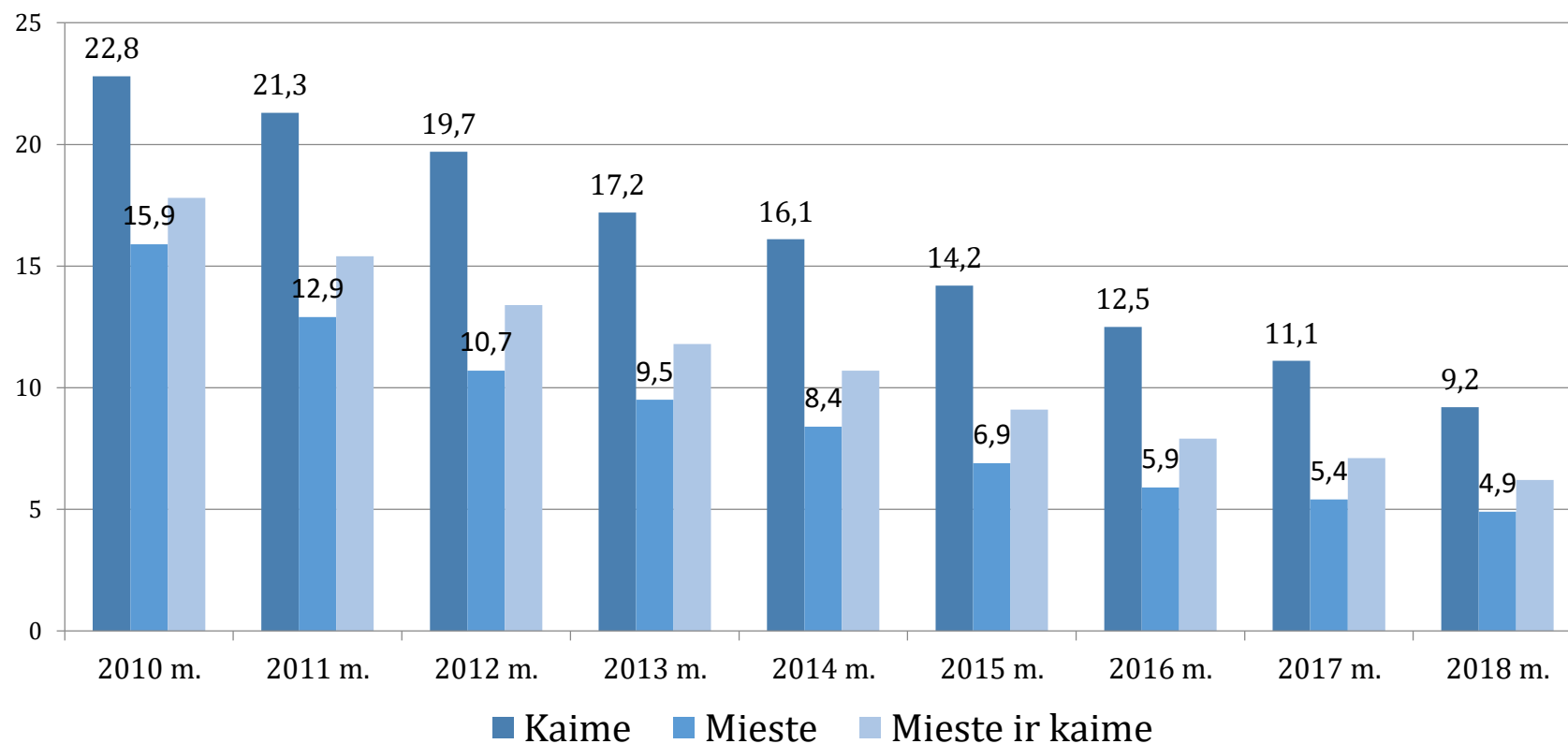
6 Prioriteto 2014–2018 m. finansinis įgyvendinimas, mln. Eur

Pagrindiniai 2014–2018 m. pasiekimai:

- Įgyvendinant remiamus projektus **tiesiogiai sukurtos 53 darbo vietos**.
- Paremti **37 projektai**, skirti ne žemės ūkio veiklai kaime vykdyti (didžioji dalis vykdomi **paslaugų sektoriuje**).
- Įgyvendinta **3.496 projektų**, skirtų infrastruktūros kaimo vietovėse gerinimui. Įvykdžius asbestinių dangų stogų keitimo projektus, **pakeisti 3.298 stogai**, įgyvendinus kelių projektus – **rekonstruota 110,12 km kelių**, o regioninio planavimo būdu **užbaigti 4 mažos apimties infrastruktūros projektai**.
- Pagal anksčiau patvirtintas 49 VVG vietos plėtros strategijas įgyvendinti **35 vietos plėtros projektai**. Buvo patvirtinti **9**, o **užbaigtas 1 projektas skirtas VVG bendradarbiavimui**.
- Įgyvendinant antrąjį PRIP-2, etapą, prie plačiajuosčio ryšio infrastruktūros **prijungta 400 objektų ir nutiesta 343 km šviesolaidinių linijų**.

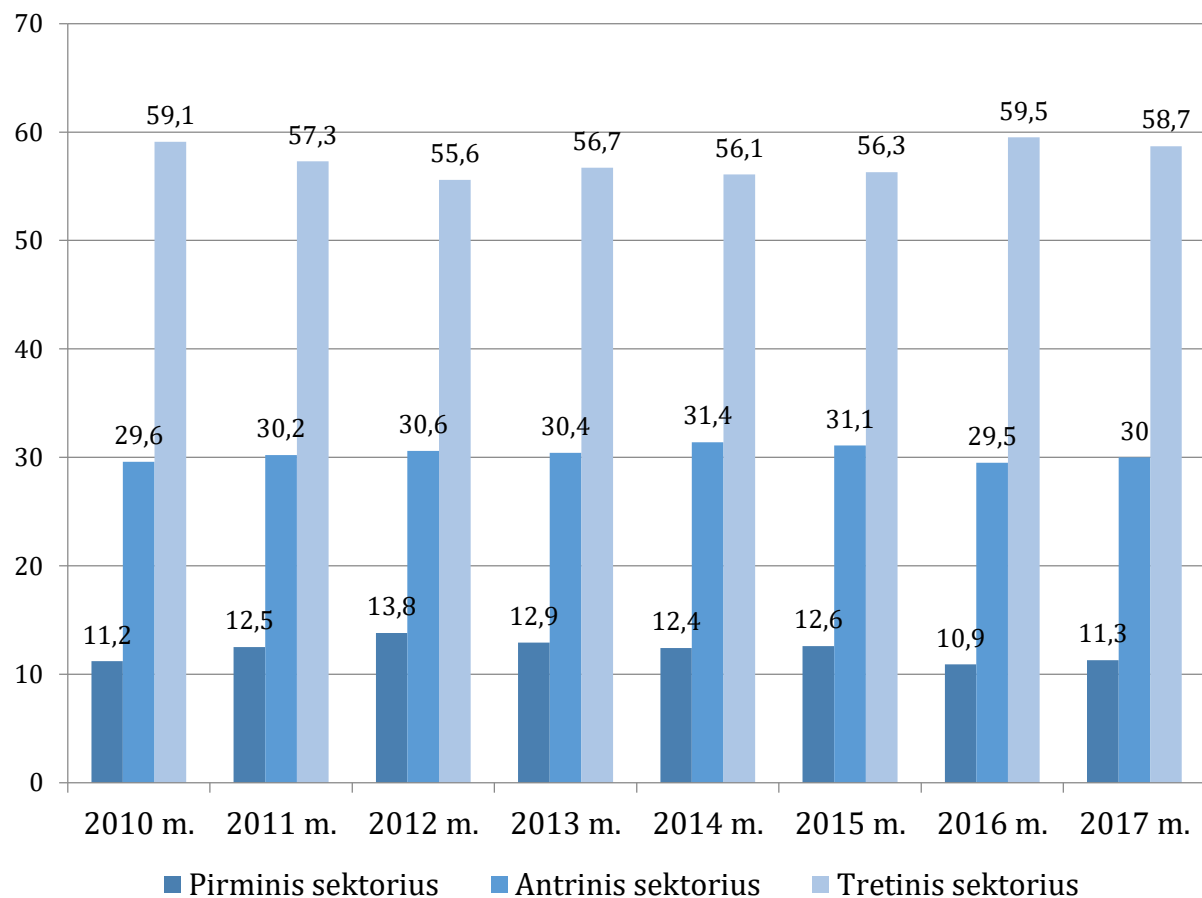
Nedarbo lygis (16 BVK)

- Bendras nedarbo lygis (15-74 m.) 2018 m. siekė **6,2 proc.**
- Nedarbo lygis miestuose (**4,9 proc.**) stipriai skiriasi nuo šio rodiklio reikšmės kaimo vietovėse (**9,2 proc.**)
- Nepaisant ženklaus nedarbo lygio mažėjimo pastarojo dešimtmečio perspektyvoje, **ryški skirtis tarp rodiklio reikšmės kaimuose ir miestuose vis dar išlieka.**

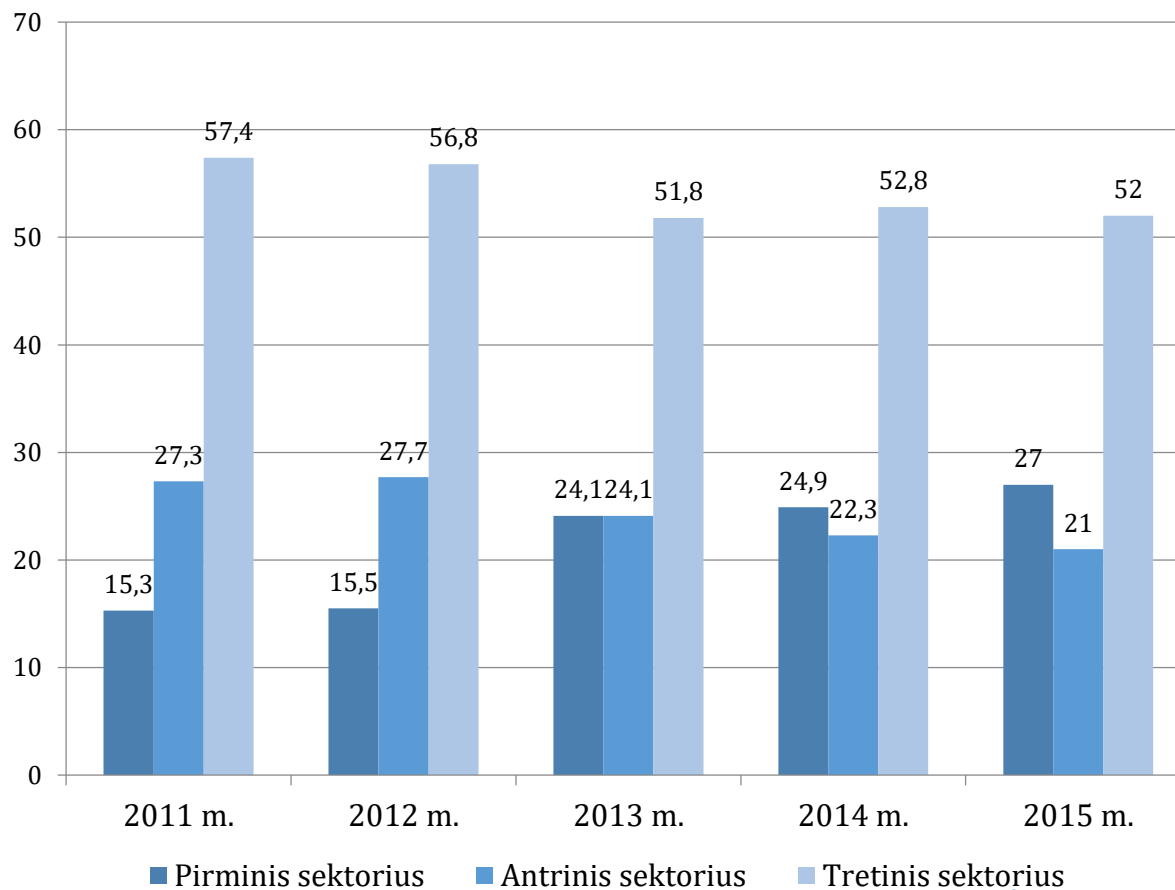

Ekonomikos ir kaimo gyventojų užimtumo struktūra (16 BVK)

• Ekonomikos struktūra

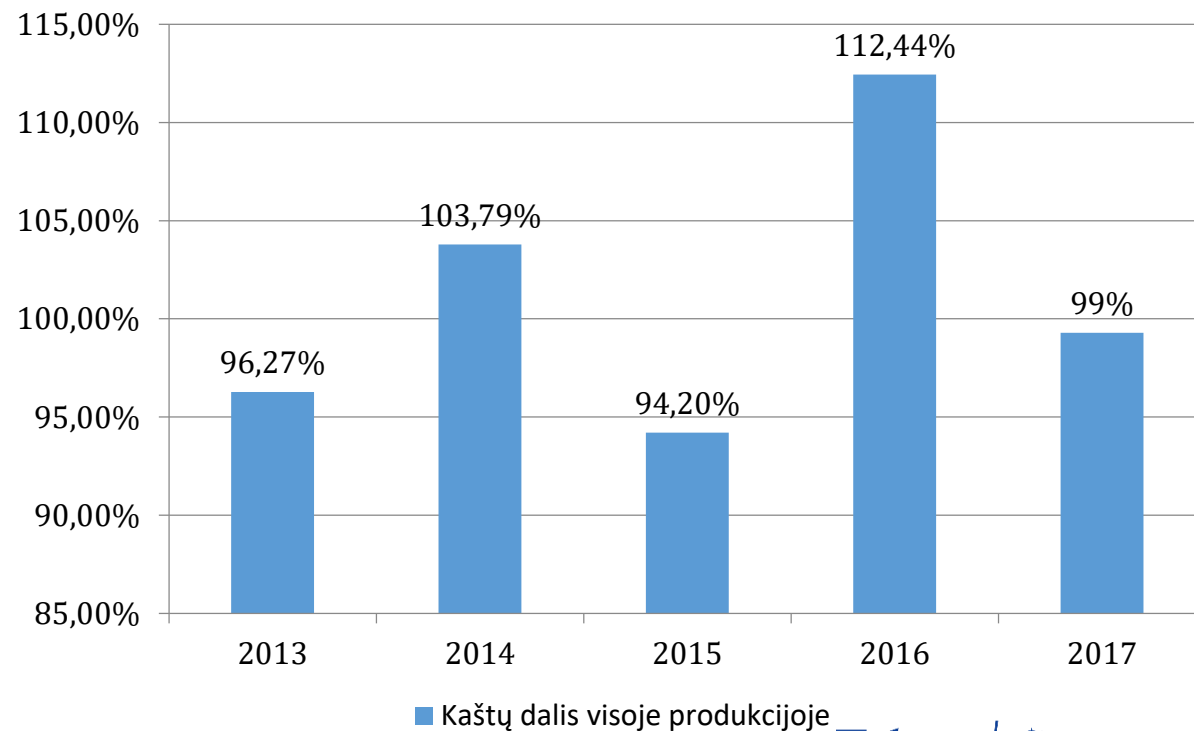
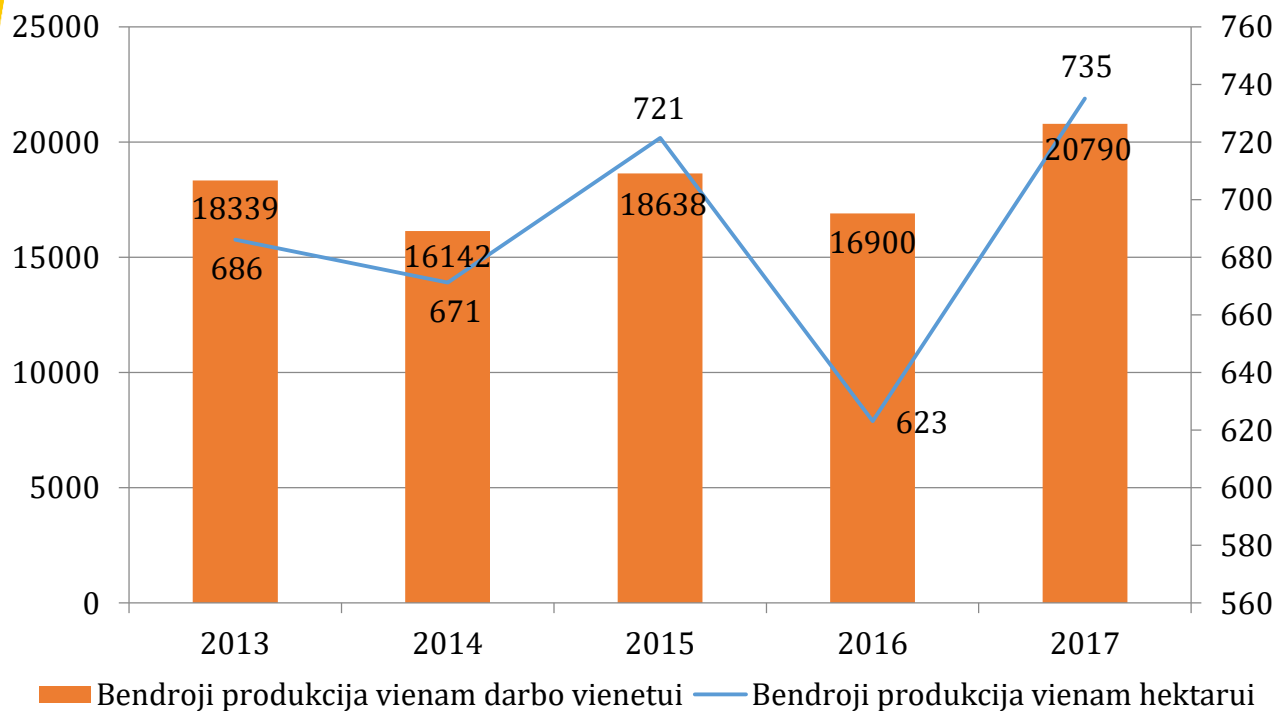

• Užimtumo struktūra

Žemės ūkio produktyvumas (28 BVK)

- 2013–2017 m. laikotarpiu bendroji produkcija vienam darbo vienetui išaugo nuo 18,3 tūkst. Eur iki 20,8 tūkst. Eur (13,4 proc.), o bendroji produkcija vienam hektarui nuo 686 Eur iki 735 Eur (7 proc.). **Tai rodo, kad labiau padidėjo darbuotojų efektyvumas, o ne iš dirbamos žemės gaunama produkcija.**
- 2014 m. ir 2016 m. vidutiniškai Lietuvos ūkiai patyrė didesnes išlaidas nei generavo produkcijos. Tai rodo, kad ūkių pelningumas pastaraisiais metais yra stipriai sumažėjęs.

Veiklos rezultatų plano pasiekimo vertinimas

- Jei prioritetui veiklos rezultatų plane numatyti **du rodikliai**, 2018 m. suplanuotos **orientyrų reikšmės laikomos pasiektomis**, kai **pasiekta 85 proc. planuotų reikšmių**.
- Jei prioritetui veiklos rezultatų plane numatyti **trys rodikliai**, 2018 m. suplanuotos **orientyrų reikšmės laikomos pasiektomis**, kai **pasiekta ne mažiau nei 85 proc. dviejų rodiklių reikšmės ir ne mažiau nei 75 proc. trečio rodiklio reikšmės**.

Pasiekti ir viršyti orientyrų tikslai

- 2P
- 4P

Pasiekti orientyrų tikslai

- 3P
- 6P

Pasiekti ir viršyti du iš trijų orientyrų, o trečio įgyvendinimo lygis yra 0

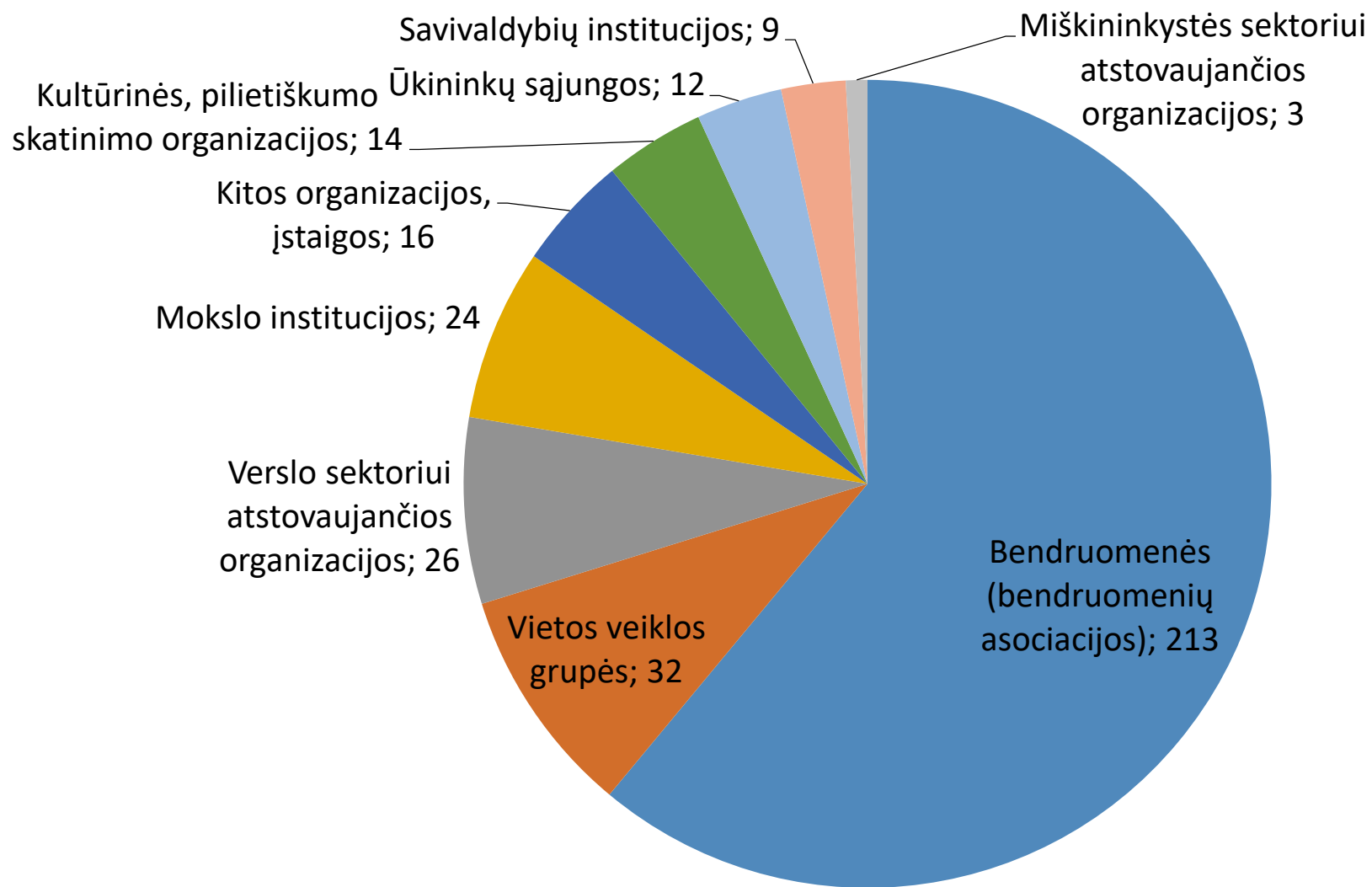
- 5P

Lietuvos kaimo tinklas

- Siekiant užtikrinti tinkamą Tinklo veiklą, ŽŪM vykdo **projektą „Lietuvos kaimo tinklo veiksmų programos įgyvendinimas“**. Iki 2018 m. pabaigos projektui išmokėta **395 tūkst. Eur** (9 proc. visos Tinklui skirtos paramos programoje).
- Tinklo veikla vykdoma remiantis Tinklo 2016–2020 m. veiksmų programa ir metiniais Tinklo veiksmų planais.

Tinklo narių struktūra (narių skaičius)

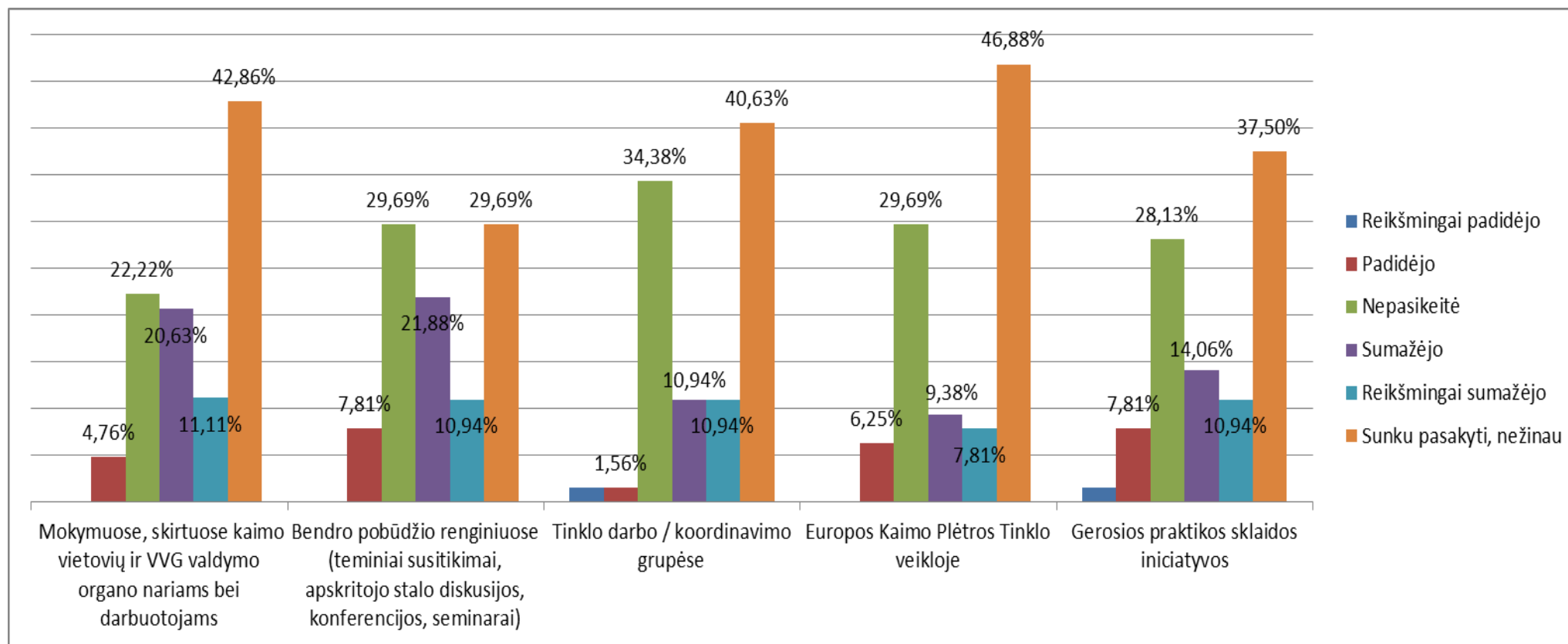

Lietuvos kaimo tinklo narių apklausa (1)

- Siekiant detaliau įvertinti LKT tinkamumą ir veiklos rezultatyvumą, šio vertinimo metu buvo atlikta Tinklo narių apklausa. Prašymas užpildyti apklausą elektroniniu paštu buvo išsiųstas 328 Tinklo nariams. Atsakymai buvo gauti iš 64 Tinklo narių.
- Atsižvelgiant į apklausos imties dydį ir gautų atsakymų skaičių galima teigti, kad gauti apklausos rezultatai su 10 proc. statistine paklaida esant 95 proc. tikimybei atitinka visos analizuojamos aibės (Tinklo narių) nuomonę (*analogišku tikslumu LKT tinklo veikla apklausos metodu taip pat buvo analizuota atliekant ankstesnio laikotarpio Tinklo vertinimą*).

Lietuvos kaimo tinklo narių apklausa (2)

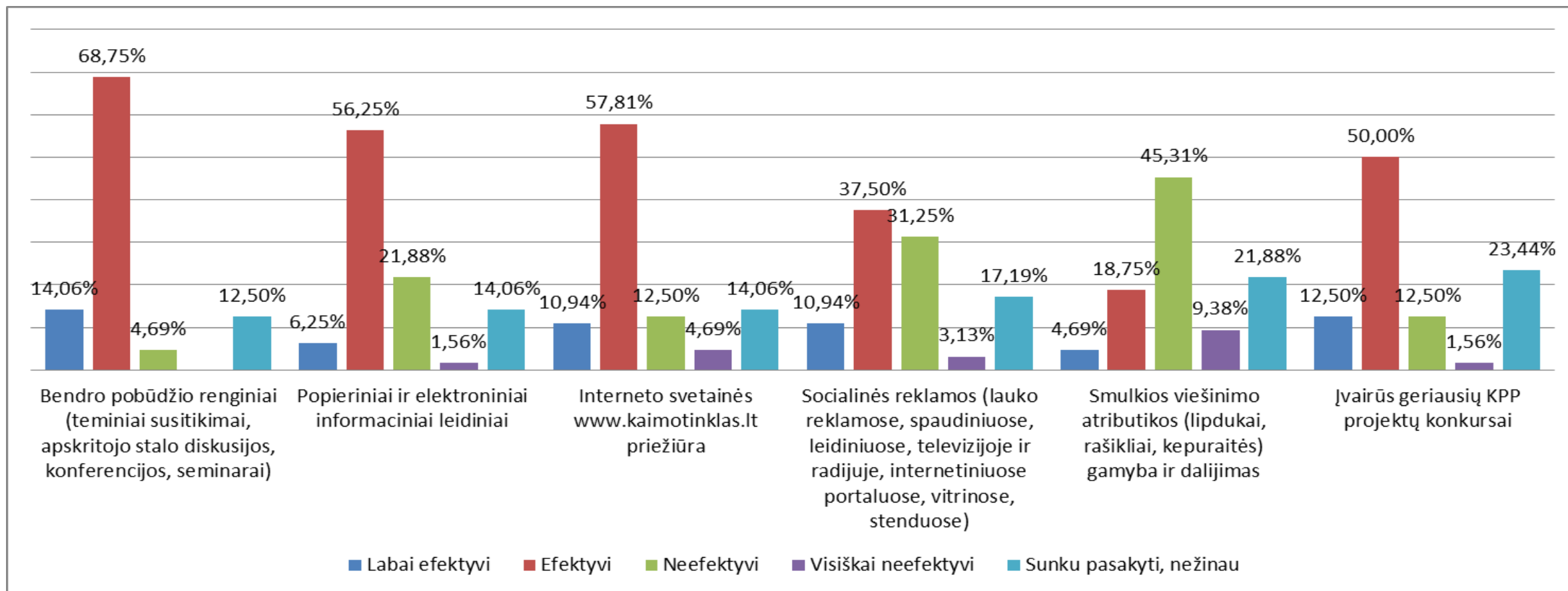
- Pastaruoju metu Tinklo veikla nėra pakankamai gyvybinga. Tinklo narių aktyvumas sumažėjo. Šiems trūksta informacijos apie Tinklo vykdomas veiklas, jie taip pat nesijaučia pakankamai į jas įtraukti.
- Pagrindine mažo tinklo gyvybingumo priežastimi galima įvardinti žmogiškųjų išteklių trūkumą LKT sekretoriате.

Respondentų pasiskirstymas pagal atsakymą į klausimą „Ar pastaraisiais metais keitėsi suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo aktyvumas šiose Tinklo veiklose?“ (N=64)

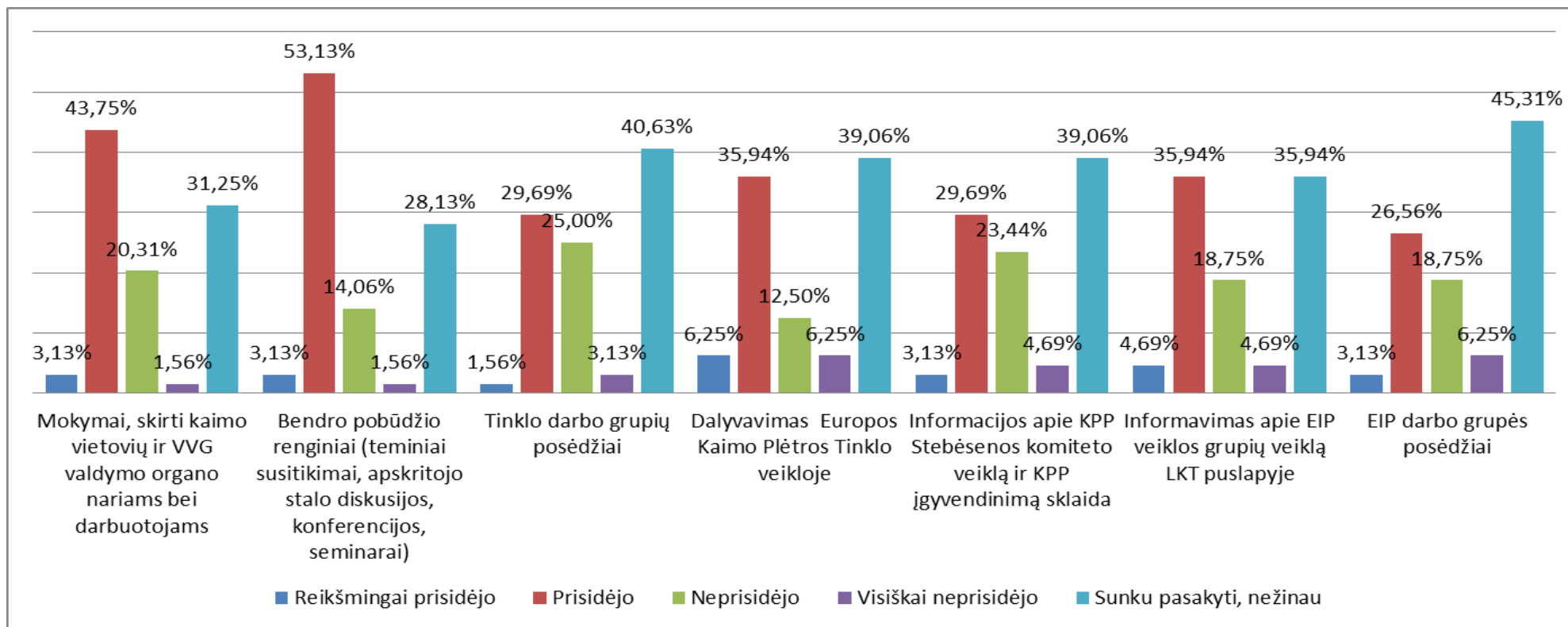
Lietuvos kaimo tinklo narių apklausa (3)

- Respondentų pasiskirstymas pagal atsakymą į klausimą „**Kurios iš komunikacijos priemonių yra tinkamiausios**, siekiant informuoti galimus paramos gavėjus apie KPP ir finansavimo galimybes?“ (N=64)

Lietuvos kaimo tinklo narių apklausa (4)

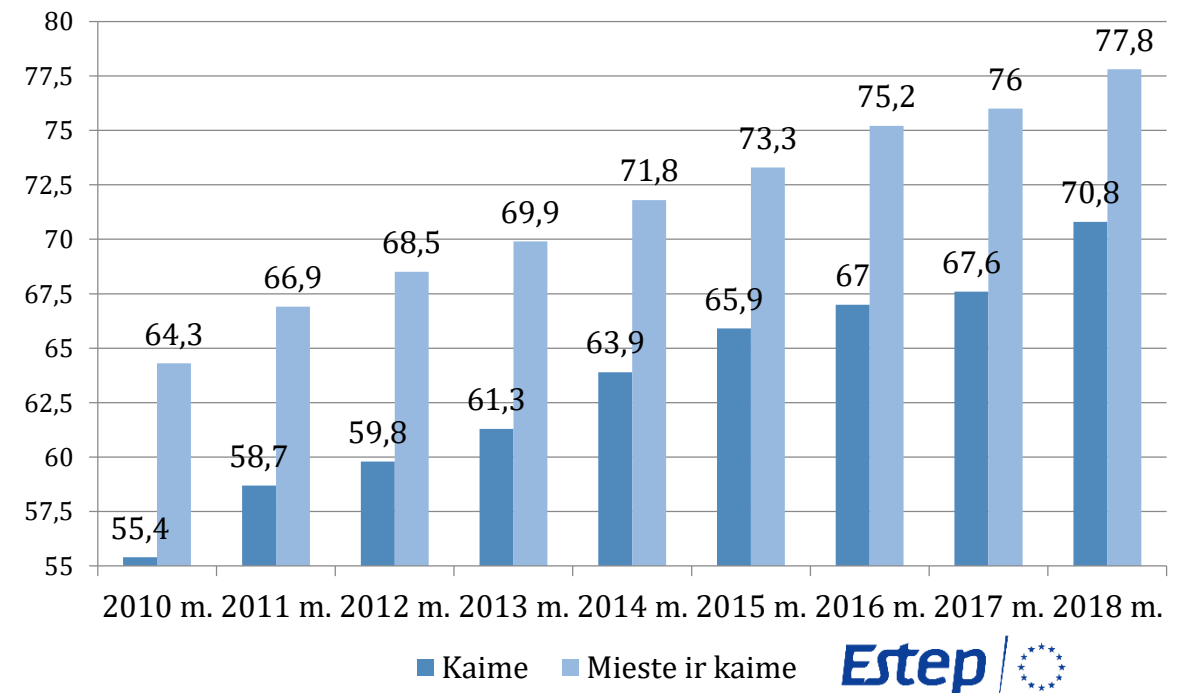
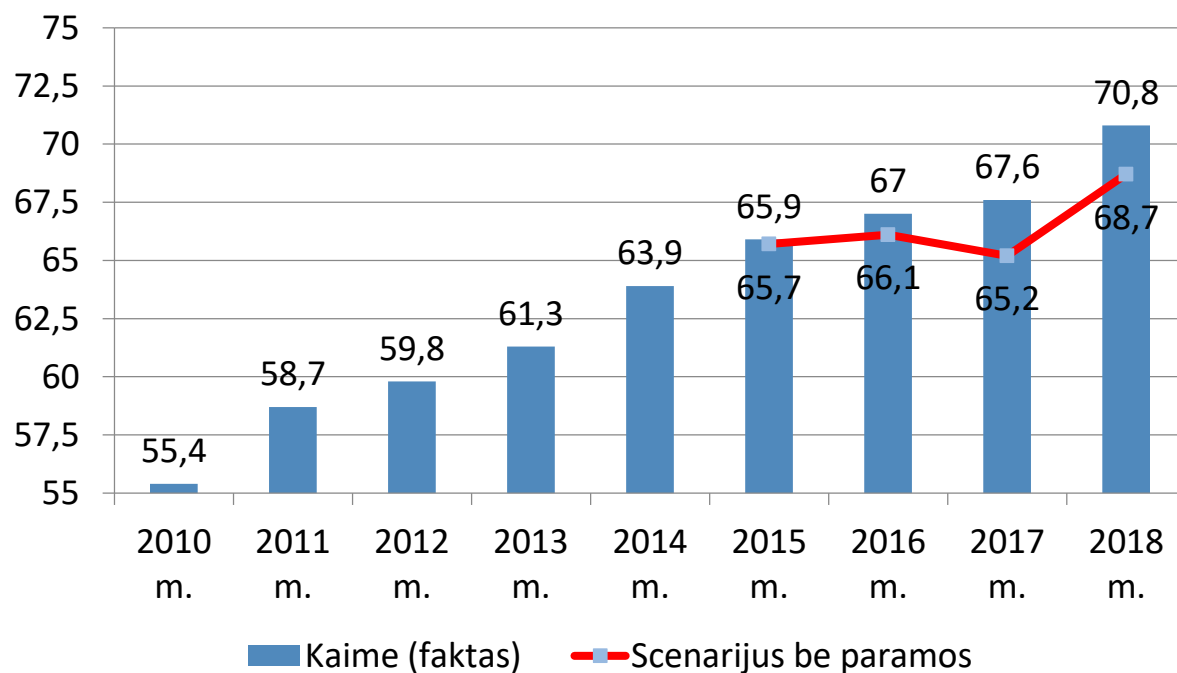
- Informacija apie inovacijų įgyvendinimą buvo publikuojama Tinklo leidinyje „Geroji patirtis. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansuojami projektai“.
- Tinklo svetainėje sukurta atskira skiltis, kurioje pateikiama informacija apie 5 EIP veiklos grupių įgyvendinamus projektus.

Respondentų pasiskirstymas pagal atsakymą į klausimą „Koku mastu Tinklo vykdomos veiklos paskatino paramos gavėjus įgyvendinti novatoriškus (inovatyvius) projektus?“ (N=64)

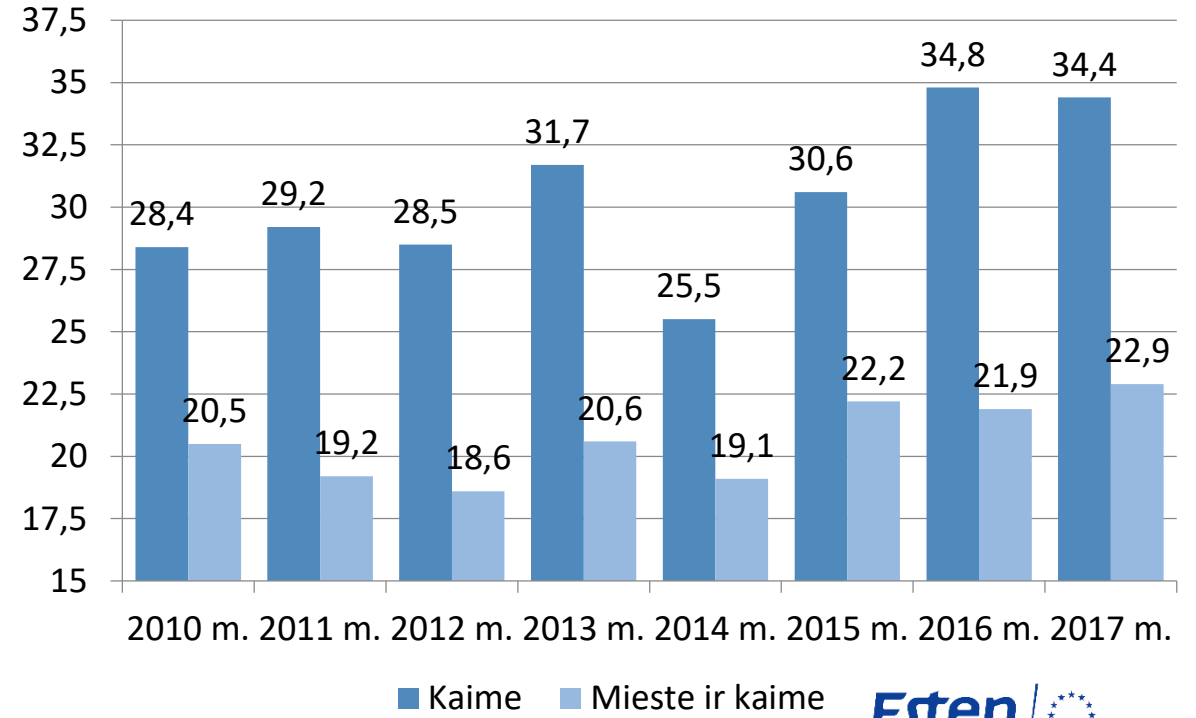
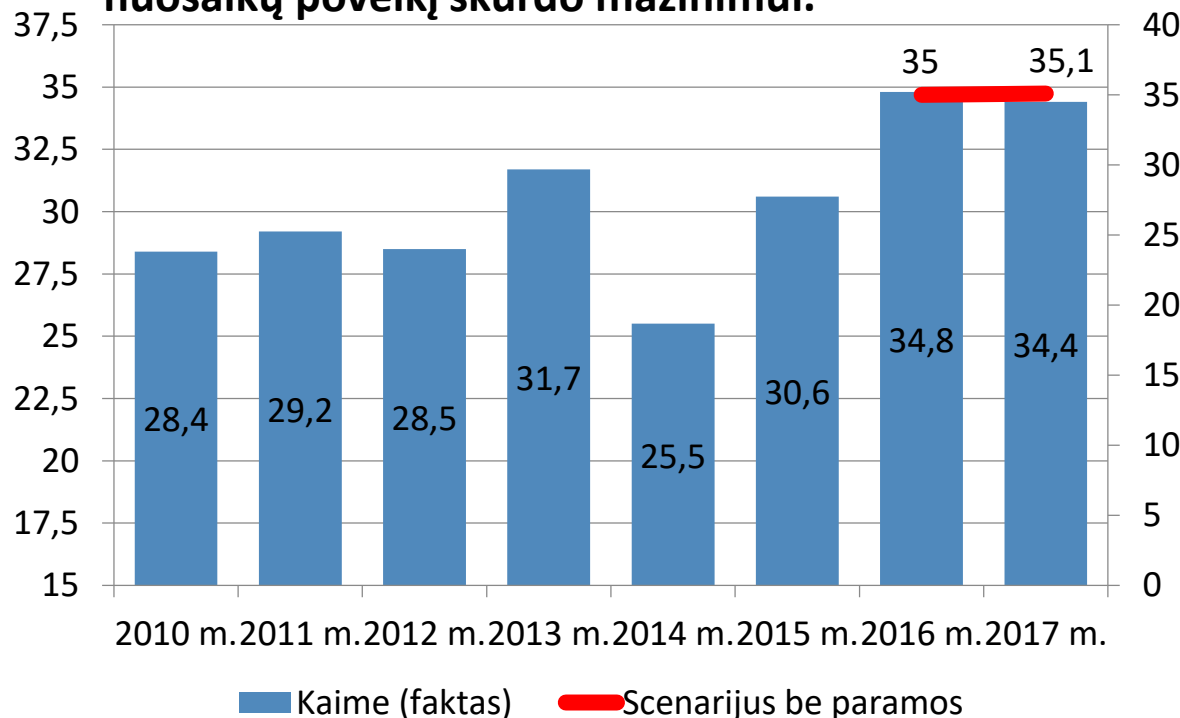
Programos grynasis poveikis užimtumo lygiui kaime (22 BVK)

- Bendrą ES iškeltą tikslą, užimtumo lygį padidinti iki 75 proc. tarp 20-64 metų amžiaus gyventojų, Lietuva pasiekė jau 2016 m., kuomet užimtumo lygis Lietuvoje siekė 75,2 proc.
- Lietuvoje pastebimas atotrūkis tarp užimtumo lygio bendrai ir užimtumo lygio kaime yra vienas didžiausių visoje ES (7 proc. p.).
- Pagal 6A TS vykdomas veiklas buvo **sukurta 110 naujų darbo vietų**, visgi, atsižvelgiant į kaimo vietovėse gyvenančių darbingo amžiaus asmenų skaičių (602 tūkst.), su užimtumo rodikliu siejamos Programos priemonės reikšmingo pokyčio kaimo vietovėse gyvenančių asmenų užimtumui nepadarė. *Tačiau ekonometrinio modeliavimo rezultatai parodo, kad sukurtų sąlyginių darbo vietų yra apie 2 tūkst.*

Programos grynasis poveikis skurdo lygiui (25 BVK)

- Per šiuos keletą metų **skurdo lygio vidurkis ES kaimuose mažėja**, tačiau **Lietuvoje dešimtmečio perspektyvoje šio rodiklio reikšmė kasmet auga**.
- Augant skurdo rizikos rodikliams, **didėja ir skirtis tarp bendro skurdo lygio šalyje ir skurdo lygio kaime**.
- Socialinių grupių tokių kaip daugiavaikės šeimos, vieniši tėvai ar senatvės pensininkai tarpe skurdo rizikos rodikliai yra didžiausi, tad augantis būtent šių grupių skaičius, daro įtaką ir bendram šalies skurdo rodikliui.
- Ekonometrinio modeliavimo rezultatai rodo, jog be **Programos priemonių susijusių su skurdo mažinimu skurdo riziką ar socialinę atskirtį patiriančių Lietuvos gyventojų skaičiai būtų augę dar intensyviau**. Be intervencijos skurdo lygis kaime būtų buvęs **0,74 proc. p. didesnis** nei faktiškai buvo 2017 m. (37,2 proc.) Taigi Programos įgyvendinimas turėjo **nuosaikų poveikį skurdo mažinimui**.

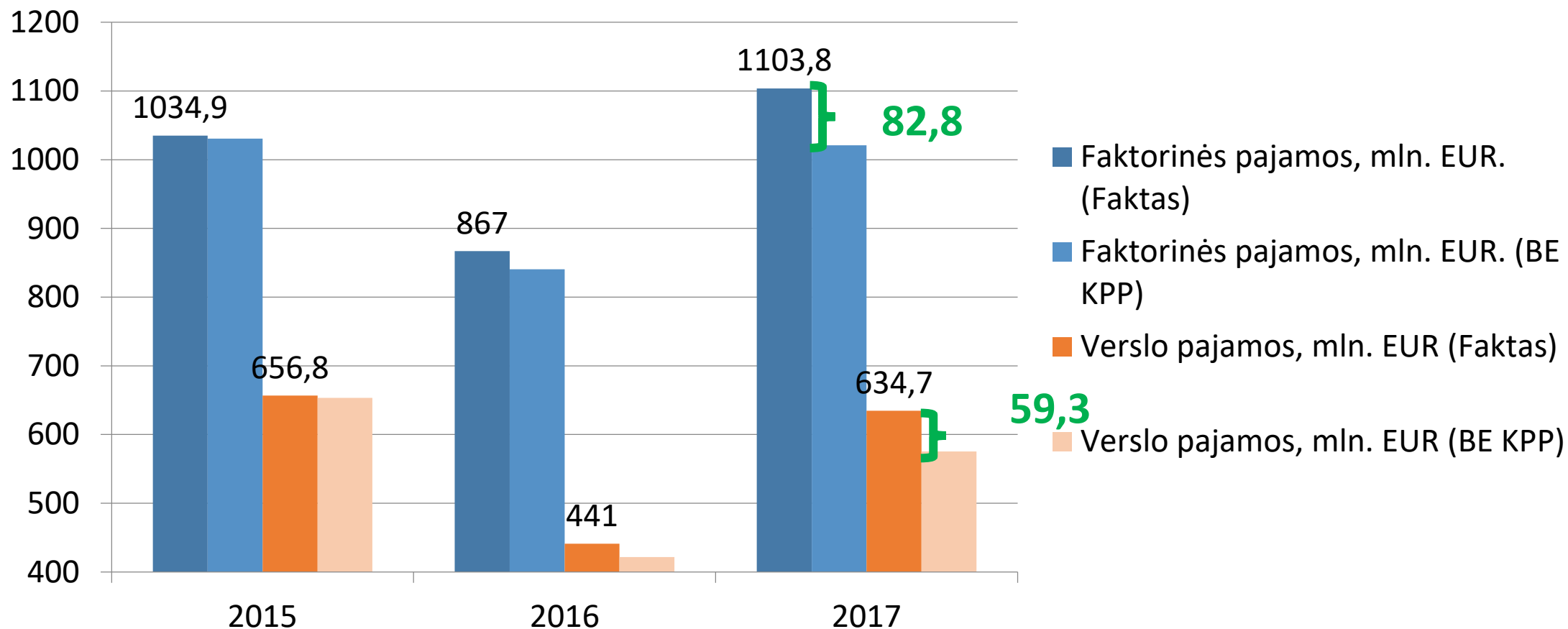

Žemės ūkio konkurencingumas (27 BVK)

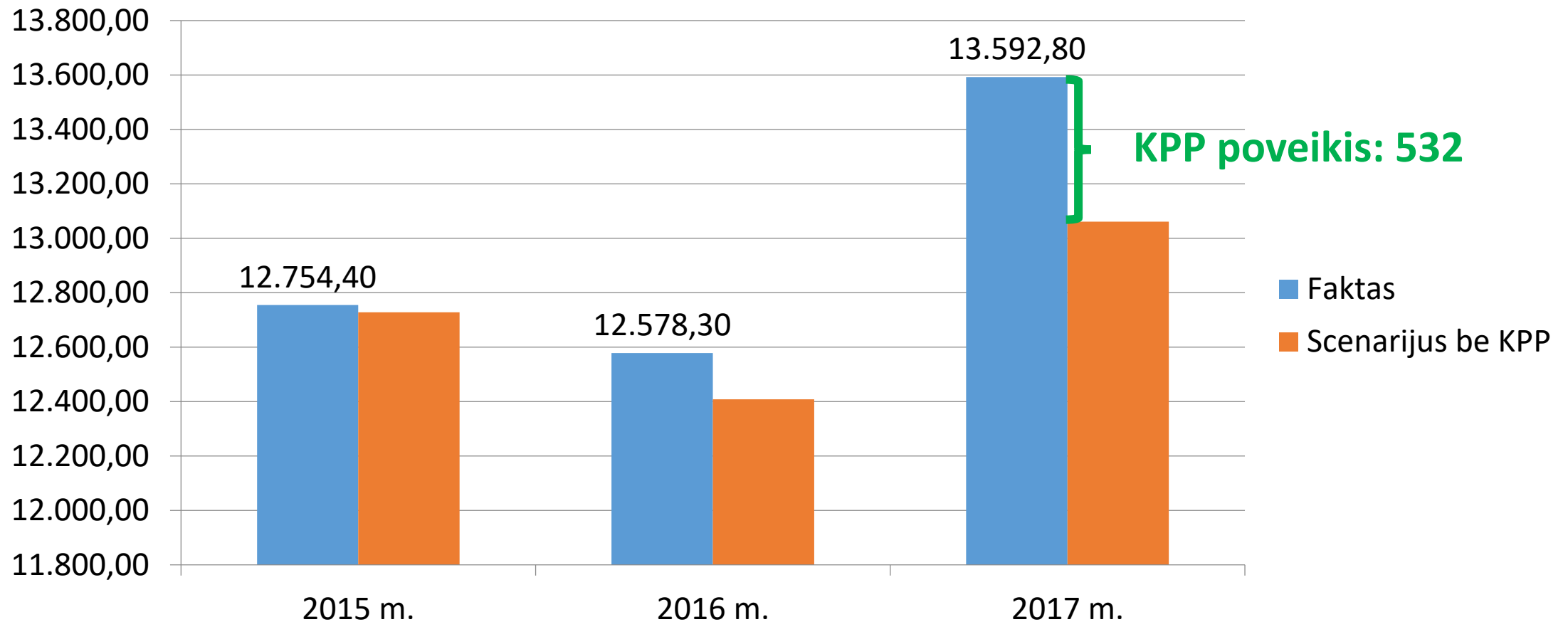
- **Šeimos ūkių pajamos, žemės ūkio gamybos veiksnių pajamos ir pajamos iš žemės ūkio verslo dėl KPP padidėjo:** dėl KPP įgyvendinimo 2014–2018 m. žemės ūkio gamybos veiksnių pajamos ir žemės ūkio verslo pajamos 2017 m. buvo 13,5 proc. ir 10 proc. atitinkamai didesnės, lyginant su scenarijumi be KPP paramos.
- **Žemės ūkio produktyvumas dėl KPP padidėjo:** produktyvumas žemės ūkyje 2017 m. siekė 133 proc. pagal bendrą gamybos veiksnių našumo indeksą ir buvo 5,6 proc. didesnis, lyginant su scenarijumi be KPP paramos.
- *Tačiau ūkių priklausomybė nuo subsidijų yra ypatingai didelė ir pastaraisiais metais toliau auga.*

Programas grynas poveikis žemės ūkio faktorinės pajamoms ir verslo pajamoms (27 BVK)

Programos grynasis poveikis BVP vienam gyventojui kaime, PPS (29 BVK)

Ačiū už dėmesį